

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMDE SOYUT KAVRAM,
SESTEŞ, İKİLEME VE ZİT ANLAMLI KELİMELERİN
ÖĞRETİMİ**

MERVE YÜCE

DANIŞMAN
Prof. Dr. İSMAİL DOĞAN

YÜKSEK LİSANS

ORDU 2019

ÜYELERİ ONAY SA...

Sosyal Bilimler Enstitüsü

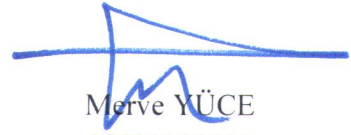
Lisans Öğrencisi Merve

ÖĞRENCİ BEYAN METNİ

07.08/2019

Yüksek Lisans Yeterlik tezi olarak savunduğum “Yabancılara Türkçe Öğretimde Soyut Kavram, Sesteş, İkileme ve Zıt Anlamalı Kelimelerin Öğretimi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmadan yazdığımı ve yararlandığım kaynakların “Kaynakça” bölümünde gösterilenlerden farklı olmadığını, belirtilen kaynaklara atıf yapılarak yararlandığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

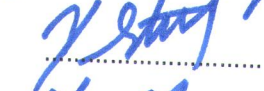

07/08/2019

Merve YÜCE
15530100013

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Merve YÜCE'nin hazırladığı "Yabancılara Türkçe Öğretimde Soyut Kavram, Sesteş, İkileme ve Zıt Anamlı Kelimelerin Öğretimi" başlıklı tez 11/07/2019 tarihinde aşağıda imzaları olan jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

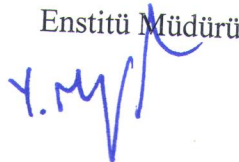
	Adı-Soyadı	Üniversite	İmza
Başkan	: Prof. Dr. İsmail DOĞAN (Tez Danışmanı)	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	
Jüri Üyeleri	: Dr. Üyesi Abdulkadir ÖZTÜRK	Ordu Üniversitesi	
	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin YILDIZ	Ordu Üniversitesi	

ONAY

07/08/2019

Dr. Öğr. Üyesi Seçkin EVCİM

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Yabancılara Türkçe öğretimi son zamanlarda popüler olmuş ve akademik camiada önem kazanmış bir konudur. Ülkeler arası çeşitli faktörlerden dolayı gerçekleşen insan göçleri sonucu ikinci dil öğrenimi de kendine yeni ve dinamik bir çalışma saha bulmuştur. Türkiye’de eğitimi, açıışından coğrafi, sosyolojik ve ekonomik açılardan kendine yeten ve çevre ülkelere göre kendini geliştirmiş bir ülke olduğu için değışik milletlerden insan göçleri almaktadır. Bu sebeple ülkemizde yabancılar için Türkçe öğretimi önemli bir çalışma sahası olarak ortaya çıkmıştır.

Bu alana yönelik hizmetleri üniversitelere bağılı TÖMER’ler, dil merkezleri ve MEB sürdürmektedir. Bu eğitim süreci dil uzmanlarınca hazırlanmış olan Avrupa Dil Portfolyosu’na göre yapılmaktadır. Öğretim sürecinde öğrencilerin dili daha etkili öğrenebilmesi için çeşitli yöntem ve teknikler geliştirilmiştir. Çalışmamızın amacı bu yöntem tekniklerden öğrencilerin kelime öğreniminde hangisinin daha etkili olduğunu saptamaya yöneliktir.

Çalışmada denek olarak Giresun Üniversitesi TÖMER öğrencilerinden yararlanılmıştır. Bu imkânı sağlayan Giresun Üniversitesi TÖMER yöneticileri ve öğrencileri ile çalışmam süresince beni destekleyen değerli aileme, arkadaşlarıma ve her zorlukta bana yardımcı olup yol gösteren danışmanım Prof. Dr. İsmail Doğan’a teşekkürü bir borç bilirim.

Merve YÜCE

İçindekiler

ÖN SÖZ	i
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TABLolar	vi
ŞEKİLLER.....	viii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1
BÖLÜM I.....	3
KURAMSAL ÇERÇEVE	3
1.1.Dil.....	3
1.2.Dil Öğretim Yaklaşımları.....	4
1.2.1.Geleneksel Yaklaşımlar	4
1.2.2.Davranışçı Yaklaşım.....	5
1.2.3.Bilişsel Yaklaşım	5
1.2.4.Yapılandırmacı Yaklaşım	6
1.3.Ana Dil Öğretimi.....	7
1.4.Uluslararası Öğrencilere Dil Öğretimi	8
1.5.Uluslararası Öğrencilere Dil Öğretiminin Türkçedeki Yeri.....	12
1.6.Ara Dilin Uluslararası Öğrencilere Öğretimindeki Yeri	18
1.7.Teknolojinin Kelime Öğretimindeki Yeri	19
BÖLÜM II.....	26
2.Türkçede Anlamlarına Göre Kelime Grupları.....	26
BÖLÜM III	26
3.Yöntem.....	26
3.1.Araştırmanın Modeli.....	26
3.2.İncelenen Eserler.....	27
3.3.Veritoplama Aracı	27
3.4. Verilerin Analizi	27
BÖLÜM IV	28
4.BULGULAR VE YORUMLAR.....	28
4.1.Ön Test ve Son Teste Verilen Cevapların Dağılımı	28
4.2.Öğrencilerin Ön Test ve Son Teste Verdikleri Cevaplar ile Öğrencilere Uygulanan Yöntem İlişkisi	46

4.3.Grup Sonuçların Genel Değerlendirmesi.....	61
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
KAYNAKÇA.....	65
EKLER.....	68
ÖZGEÇMİŞ	88

ÖZET

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMDE SOYUT KAVRAM, SESTEŞ, İKİLEME VE ZIT ANLAMLI KELİMELERİN ÖĞRETİMİ

Yüce, Merve

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İsmail DOĞAN

(Temmuz, 2019)

(Sayfa: 87)

Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan kaynak kitaplarda kelime türlerinin öğretimidir. Kelime türlerinin öğretimi yapılırken kitap yazarları ve ders öğretmenleri bireysel farklılıkları gözetererek farklı öğretim yöntemleri uygulamaktadırlar. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarından İstanbul DİLMER Yabancılar İçin Türkçe, Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe ve Yunus Emre Enstitüsü, Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1 ve A2 (temel seviye) ders kitapları bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu kitaplarda kelime türlerinden soyut, eş anlamlı, somut, eş sesteş, ikilemeler ve zıt anlamlı kelimeler tespit edilmiştir. Bu tespit edilen kelimelerin öğretiminden en etkili yöntemin hangisi olacağı sorusu bu çalışmanın temelini oluşturan problemdir. Bu sebeple belirlenen görsel sunu, ara dil ile beden dili ve oyun yöntemleri belirlenmiş ve yukarıda bahsedilen kelime türleri bu yöntemler uygulanarak öğretilmeye çalışılmıştır. Bu yöntemlerden hangisinin öğrenen açısından daha yararlı olduğu tespit edilmiştir. Çalışma deneysel yöntemin kullanılıp tarama modeline uygun olarak yapılmıştır. Araştırmada incelenen ders kitaplarındaki kelimeler seçkisiz atama (random sampling) yöntemiyle belirlenmiştir. Uygulama örneklemini olarak Giresun Üniversitesi TÖMER’de öğrenim gören A1-A2 seviyesindeki Türk kökenli olmayan öğrenciler belirlenmiş ve uygulama gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelime: Türkçe, Kelime öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi

ABSTRACT

TEACHING OF ABSTRACTION, HOMONYMS, ANTONYMS AND HENDIADYS IN TURKISH EDUCATION FOR FOREIGNERS

Yüce, Merve

High License, Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Prof. Dr. İsmail DOĞAN

(July, 2019)

(Page: 87)

Aim of the study is teaching types of words which are used in source books that teacher Turkish as a foreign language. When the type of words are taught, writers of books and lecturers practice in different teaching ways that finding out their personal differences. Istanbul DİLMER Foreign Language for Foreigners, Ankara University TÖMER, Yeni Hitit 1 For Foreigners and YUNUS EMRE INSTITUTE are the samples of this study which are the books of teaching Turkish as a foreign language. Abstracts, synonyms, concretes, heteronyms, hendiadys and antonyms were determined in these books. The main problem of this study is finding out the most effective way of teaching these determined words. Therefore determined visual presentation, interlanguage with body language and playing methods were determined and types of words that mentioned above were tried to apply with using these methods. The methods were confirmed for learners to find out which way is more useful for them. This study was made properly that was used experimental method. The words that researched in textbook were determined by random sampling. As an exercise sample, foreign students who are studying at Giresun University TÖMER whose levels are A1-A2 were determined and the study was occurred.

KeyWords: Turkish, vocabulary teaching, teaching Turkish as a foreign language.

TABLÖLAR

Tablo 1: Eş sesteş buluş kelimesi öğrencilerin cevaplama oranı	28
Tablo 2: Eş anlamlı ve soyut kelimelerinin cevaplama oranı.....	29
Tablo 3: Soyut ve zıt kelimelerin cevaplama oranı.....	29
Tablo 4: Soyut, somut ve zıt kelimelerin cevaplama oranı	30
Tablo 5: Eş anlamlı ve soyut kelimelerin cevaplama oranı	31
Tablo 6: Eş anlamlı ve soyut kelimelerin cevaplama oranı	31
Tablo 7: Eş sesteş kelimenin cevaplanma oranı.....	32
Tablo 8: Eş sesteş kelimenin cevaplanma oranı.....	32
Tablo 9: Eş sesteş kelimenin cevaplanma oranı.....	33
Tablo 10: Eş anlamlı ve soyut kelimenin cevaplama oranı.....	34
Tablo 11: Zıt kelimelerin cevaplanma oranı	34
Tablo 12: Soyut, somut ve zıt kelimelerin cevaplanma oranı	35
Tablo 13: İkilemenin cevaplanma oranı.....	35
Tablo 14: İkilemenin cevaplanma oranı.....	36
Tablo 15: Eş anlamlı ve soyut kelimelerin cevaplanma oranı	37
Tablo 16: Somut kelimenin cevaplanma oranı.....	37
Tablo 17: Soyut kelimelerin cevaplanma oranları	38
Tablo 18: Soyut kelimelerin cevaplanma oranı.....	38
Tablo 19: Soyut kelimelerin cevaplanma oranı.....	39
Tablo 20: Zıt kelimelerin cevaplanma oranı	39
Tablo 21: Zıt kelimenin cevaplanma oranı	40
Tablo 22: Eş sesteş kelimenin cevaplanma oranı.....	41
Tablo 23: Eş anlamlı kelimelerin cevaplanma oranı.....	41
Tablo 24: Eş sesteş kelimelerin cevaplanma oranı	42
Tablo 25: Zıt kelimelerin cevaplanma oranı	42
Tablo 26: Eş sesteş kelimelerin cevaplanma oranı	43
Tablo 27: Zıt kelimelerin cevaplanma oranı	43
Tablo 28: Eş anlamlı ve soyut kelimelerin cevaplanma oranı	44
Tablo 29: Eş anlamlı kelimenin cevaplanma oranı	44
Tablo 30: İkilemenin cevaplanma oranı.....	45
Tablo 31: Eş sesteş “buluş” kelimesi grupların cevaplanma oranı	46

Tablo 32: Eş anlamlı ve soyut “büyü-sihir” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı.....	46
Tablo 33: Zıt anlamlı ve soyut “ciddi, dikkatli, dürüst” kelimelerin grupların cevaplanma oranı	47
Tablo 34: Zıt, soyut ve somut “kaliteli, utangaç, tepki” kelimelerinin grupların cevaplama oranı	47
Tablo 35: Eş anlamı ve soyut “bellek-hafıza” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı.....	48
Tablo 36: Eş anlamlı ve soyut “alışkanlık” kelimesinin grupların cevaplama oranı	48
Tablo 37: Eş sesteseş “saf” kelimesinin grupların cevaplama oranı	49
Tablo 38: Eş sesteseş “kara” kelimesinin grupların cevaplama oranı	49
Tablo 39: Eş sesteseş “el” kelimesinin grupların cevaplama oranı	50
Tablo 40: Eş anlamlı ve soyut “devir” kelimesinin grupların cevaplama oranı...	50
Tablo 41: Zıt “düzenli, kibar, sinirli’ kelimelerinin grupların cevaplama oranı ..	51
Tablo 42: Soyut, somut ve zıt “enteresan, sıkıcı ve güçlü” kelimelerin grupların cevaplanma oranı	51
Tablo 43: İkileme “gıcır gıcır” kelimesinin grupların cevaplanma oranı	52
Tablo 44: “sık sık” ikilemesinin grupların cevaplanma oranı.....	52
Tablo 45: Eş anlamlı ve soyut “heyecan ve fikir” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı	53
Tablo 46: Somut “güçlü” kelimesinin grupların cevaplanma oranı.....	53
Tablo 47: Soyut “yorgun, neşeli, şaşkın, utangaç” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı	54
Tablo 48: Soyut kelimenin grupların cevaplanma oranı	54
Tablo 49: Soyut kelimenin grupların cevaplanma oranı	55
Tablo 50: Zıt “sıradan, bol, sosyal, tok, ağır” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı.....	55
Tablo 51: Zıt “tatlı” kelimesinin grupların cevaplanma oranı	56
Tablo 52: Eş sesteseş “ocak” kelimesinin grupların cevaplanma oranı	56
Tablo 53: Eş anlamlı, soyut ve somut “birey, bayağı, pinti, mutlu, yıl” kelimelerin grupların cevaplanma oranı.....	57
Tablo 54: Eş sesteseş “aralık” kelimesinin grupların cevaplanma oranı.....	57
Tablo 55: Zıt “dar, yumuşak, yavaş” kelimelerin grupların cevaplanma oranı ...	58

Tablo 56: Eş sestüş “bin, yüz, ben” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı... 58
Tablo 57: Zıt “yaşlı, ucuz, şişman” kelimelerin grupların cevaplanma oranı..... 59
Tablo 58: Eş anlamlı “özen” kelimesinin grupların cevaplanma oranı..... 59
Tablo 59: Eş anlamlı “alan” kelimesinin grupların cevaplanma oranı..... 60
Tablo 60: “çalış çalış” ikilemesinin grupların cevaplanma oranı 60

ŞEKİLLER

Şekil 1: Avrupa Dil Portfolyosu Dil Seviyeleri 15
Şekil 2: Avrupa Dil Portfolyosu Dil Düzeylerinde 4 Temel Beceri Alanında Edinilmesi Gereken Beceriler 16

KISALTMALAR

Ed.	: Editör
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
S.	: Sayı
ss.	: Sayfa numarası
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÖMER	: Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri

GİRİŞ

İnsan doğduğu andan itibaren yaşadığı aile ve toplumdan dil öğrenmektedir. İnsanın bu öğrendiği dil ana dilidir. İnsan bulunduğu toplum içinde yaşamını sürdürebildiği için ana dilini kullanması yeterlidir. Ancak insan sürekli gelişen ve değişen bir canlı olduğu için çeşitli sebeplerle ana dilinin dışında farklı dillerde öğrenmektedir. İnsanın bu öğrendiği diller ikinci dil olarak adlandırılmaktadır. İkinci dil kavramının ortaya çıkışı yabancılara dil öğretiminin de başlangıcıdır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi Karahanlı döneminde Kaşgarlı Mahmut'un Araplara Türkçe öğretmek için yazdığı Divanü Lügati't Türk adlı eser ile başlamıştır. Bu dönemden sonra Ali Şir Nevai'nin Farslara Türkçenin gücünü göstermek için yazdığı Muhakemetü'l Lügateyn adlı eseri yazmıştır (Şen, 2019: 3-6). Bu dönemlerden sonra teknolojinin gelişip hayat şartlarının kolaylaşmasıyla ülkeler arası insan göçü artmıştır. Bu da ikinci dil öğretiminin dünyada önem kazanmasına ortam hazırlamıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi Avrupa Birliğinin saptamış olduğu çerçevede gerçekleştirilmektedir. Avrupa Birliğinin hazırladığı bu çerçeveye Avrupa Dil Portfolyosu adı verilmektedir. Bu çerçeveye göre dil öğretimi temel olarak A-B-C seviyelerinde basitten zora doğru öğretilmektedir. Her seviye kendi içerisinde iki kurdan oluşmaktadır. Türkçede bu seviyelere göre bölümlendirilerek öğretilmektedir.

Çalışmamızda Türkçe öğretiminde A1 ve A2 seviyesinde öğrencilerin öğrenmesi gereken somut, soyut, eş anlamlı, zıt anlamlı, es sesteş ve ikilemeler saptanmıştır. Bu kelime türlerini öğrencilere en etkili şekilde nasıl öğretebiliriz sorusundan hareketle geliştirilen öğretim yöntemlerinden görsel sunu, ara dil ile beden dili ve oyun yöntemleri seçilmiştir. Bu yöntemlerden öğrencilerin öğrenim sürecinde en etkili olan yöntem tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma Giresun Üniversitesi TÖMER'de A1-A2 seviyesinde öğrenim gören Türk asıllı olmayan öğrencilere uygulanmıştır.

Çalışmada elde edilen veriler bulgular bölümünde gösterilmiştir. Bulgulardan hareketle de ulaşılan sonuçlar sonuç bölümünde verilmiştir. Sonuçlar

göz önünde bulundurularak kitap yazarlarına, Türkçe öğretmenlerine ve akademik alanda çalışan bilim insanlarına öneriler sunmaktadır.

BÖLÜM I

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Dil

Türkçe öğretimi, Türk dilinin öğretilmesi sürecidir. Bu süreç birçok farklı aşamadan oluşmaktadır. Ancak bu sürecin anlatımına girmeden dilin ne olduğu tanımlanmalıdır. Dilin birçok farklı tanımı bulunmaktadır. Bu tanımlar şu şekildedir:

Ergin'e göre "Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisi ne mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir." (Ergin, 2012, s.3). Bu tanım da dilin doğal bir varlık olduğunu, belli bir şifresi olduğunu ve sadece o şifreleri bilenler tarafından anlaşılabilceği belirtilmektedir. Ayrıca süreç içerisinde değişime ve gelişime açık olan bir unsur olduğunu belirtmiştir. Ergin'in tanımında seslerle örülen bir varlık olduğunu belirtip dilin sese dayandığını ortaya konulmaktadır. Ancak dil sadece sese dayanmamaktadır. Bu durumu Güneş'in tanımı desteklemektedir.

Güneş'e göre "Dil, insanların duygu, düşünce ve gözlemlerini işaret ve kelimelerle paylaştıkları bir sistemdir." (Güneş, 2016, s.21). Korkmaz'a göre "Dil, bir toplumu oluşturan kişilerin düşünce ve duygularının o toplumda ses ve anlam bakımından ortak öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir." (Korkmaz, 2008, s.2). Bu iki tanımda dilin sadece sözcükler ile sınırlı kalmadığı görülmektedir. Dilin, insanın duruşunu ve hareketlerini de kapsadığını belirtmiştir. Bu sebeple insanın sözler ile iletişiminin yanısıra beden dili ile de iletişim kurmaktadır.

Korkmaz'a göre "Dil, bir toplumu oluşturan kişilerin düşünce ve duygularının o toplumda ses ve anlam bakımından ortak öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir."(Korkmaz, 2008, s.2).

Dil bireylerin yaşamını sürdürmesi, kültürünü devam ettirmesi için önemli bir unsurdur. Dil öğretimi bu nedenle birey için hayati bir değere sahiptir. Böyle önemli bir unsurun öğretilmesi için uzun yıllardan beri devam eden çalışmalar sonucu birçok dil öğretim yaklaşımı ve yöntemi ortaya çıkmıştır. Dünyada kullanılan dil öğretim yaklaşımları ve yöntemleri şunlardır:

1.2.Dil Öğretim Yaklaşımları

1.2.1.Geleneksel Yaklaşımlar

Dil öğretiminin başlangıcından itibaren kullanılan en eski yaklaşımlardır. Puren bu yaklaşımları; dil bilgisi, kelime ve kültür yaklaşımı olarak üç gruba ayrılmıştır (Puren, 2004, s.51). Bu yaklaşımlar şöyledir:

1.2.1.1.Dil Bilgisi Yaklaşımı (L'approche par la grammaire)

Her dilin kendine özgü kuralları vardır. Bu yaklaşım bir dilin öğrenilmesi için öncelikli olarak bu kuralların iyi öğrenilmesi gerektiğini savunur. Dil öğretimi tamamen dilin gramer yapısının öğretilmesine yönelik olarak sürdürülmektedir. Dilin kuralları öğrencilere ezberletilerek bu ezberden hareketle dili öğrenip kullanmaları istenilir. Bu öğretim sürecinde okuma, anlama ve yazma süreçlerine ağırlık verilir. Çünkü dilin kurallarının ağırlıklı olarak öğrenene ulaştıracak çalışmalar bunlardır. Bu yaklaşımda konuşma ve dinleme çalışmalarına pek önem verilmemektedir. Çünkü bu çalışmalar kuralların esnek olduğu çalışmalardır. Amaç dilin kurallarının öğretimi olduğu için bu çalışmalara önem verilmemiştir. 1950'li yıllara kadar kullanılan bu yöntemi Almanya, Fransa, İtalya ve İngiltere gibi Avrupa devletleri kullanmıştır. Türkiye'de bu uygulama orta ve yüksek okullarda bir dönem kullanılmıştır (Güneş, 2011, s.125).

1.2.1.2.Kelime Yaklaşımı (L'apppoche par le lexique)

Bu yaklaşım 1980'li yıllarda günlük yaşamda kullanılmayan dil bilgisi yaklaşımı ile dil-çeviri yöntemine tepki olarak doğmuştur. Bu yaklaşımda daha önceden uygulanan dil bilgisi öğretimi yerine kelime öğretilmesine ağırlık verilmiştir. O yıllarda dil öğretiminde 'öğrenciye öğretilecek ilk şey dilin öğeleri, yani kelimelerdir.' düşüncesi yaygındı (Güneş, 2016, s.45). Bu düşünceden hareketle dil öğretiminde öğrencilere öncelikle dile ait kelimeler öğretilmektedir. Öğrencilerin sıklıkla karşılaçağı, günlük hayatta kullanacakları kelimelerin

öğretimine öncelik verilmiştir. Hatta ders kitaplarındaki okuma metinleri bu kelimeleri barındıracak şekilde hazırlanmıştır. Kelime öğretimi günlük yaşamda kullanılan kelimelerden bilimsel alanda ya da daha az kullanılan kelimelere doğru sürdürülmüştür.

1.2.1.3.Kültür Yaklaşımı (L'apoché par la culture)

1920-1960'lı yıllar arasında aktif yöntemle birlikte kullanılmış bir yaklaşımdır. Kültür yaklaşımına göre, dil ile kültür ilişkilendirilmiştir. Dil kültürel öğeleri taşımalıdır. Dille beraber o dilin kültürü ve mantığının kavratılması amaçlanmıştır. Bu amaçla ders kitaplarında kültürel unsurlara yer verilmiştir. Ders kitaplarındaki metinler edebiyat, tarih ve coğrafya alanlarından bilgiler barındıracak şekilde hazırlanmıştır. Metinlerde atasözleri, deyimler, kalıp ifadeler ve ülkeye mahsus olarak kültürel motifler yer almaktadır. Bu şekilde dili öğrenen birey o ülkeninde kültürünü öğrenmektedir. Böylelikle öğrenen dilin mantığını iyi kavramakta ve dili iyi bir şekilde kullanmaktadır (Güneş, 2016, s.46).

1.2.2. Davranışçı Yaklaşım

Bu yaklaşım insan davranışını, dış çevredeki uyarıcılara karşı organizmanın gösterdiği tepkiler biçiminde açıklamıştır. Zihinsel süreçlerin davranış üzerindeki etkisini önemsemeyen davranışçılığın gelişiminde Pavlov, Watson, Thurndike ve Skinner önemli katkılar sağlamıştır (Aydın, 2000, s.184).

Bu kurama göre her öğrenme bir davranış kazanmaktır. Pavlov'un köpekler üzerinde yaptığı çalışmalar sonucu ortaya çıkan bu yaklaşım, "koşullanma" kavramı üzerine öğrenme davranışını gerçekleştirmektedir. Dil öğretimininde de bu yaklaşım ezber ve çok tekrara dayalı bir dil öğrenimini savunmuştur. Dil öğrenen dili öğrenmek yerine dili bir davranış haline getirmelidir.

1.2.3. Bilişsel Yaklaşım

Bilişsel dil yaklaşımında beynimizin dil edinmek için bilgisayar gibi özel olarak programlandığı iddia edilir. Bu nedenle 'Dil öğrenilmez edinilir.' görüşü hakimdir (Güneş, 2016, s.48). Bu kısımdan yola çıkarak insanların doğuştan dil öğrenme becerisine sahip olduğu sonucu ortaya çıkar. İnsanın beyninde dil öğrenimine yönelik bölümler vardır. Bu bölümler sayesinde çevresinde kullanılan

dili içselleştirmektedir. Birey bu süreç sonucunda dili konuşmakta ve anlamaktadır.

1.2.4.Yapılandırmacı Yaklaşım

20. yüzyılda eğitim-öğretime yönelik sorunların artması eğitim camiasını yeni arayışlara itmiştir. Bu arayış sürecinde eski dil öğretim yaklaşımlarının eksikliğini gidermek amaçlanmıştır. Araştırmalar sonucu Piaget'in öncüsü olduğu "yapılandırmacı yaklaşım" öne çıkmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenme, bireyin aktif çabalarıyla oluşmakta ve yapılandırılmaktadır. Öğrenciyi ve öğrencinin zihnini merkeze alan bu yaklaşımda öğretimden çok öğrenme üzerinde durulmuştur (Güneş, 2016, s.52). Yapılandırmacıyaklaşım kendinden önceki yaklaşımlardaki pasif olan öğreneni aktif bir konuma getirmiştir. Bireyin faaliyetleri ve bu faaliyetler sonucu gerçekleşen tecrübe ve öğrenmelerin birey açısından daha kalıcı olduğunu savunmuştur. Ayrıca aktif konuma gelen öğrenen öğrenmeye karşı daha olumlu bir bakış açısı kazanmıştır. Çünkü pasif iken sadece bilgiyi alma ve bu bilgiyi nasıl kullanacağını öğrenme vardı. Ancak birey aktif hale gelince bilgiyi ortaya çıkarma, çıkardığı bilginin ne için kullanacağını saptama ve bu bilgiyi kullanma aşamalarını gerçekleştirmektedir. Bunu gerçekleştirdiği için öğrenen o durağan yapıya göre bu yaklaşımda öğrenmeye daha olumlu yaklaşmaktadır.

Bu yaklaşımlar beraberinde birçok teknik yöntem ve kuramı da beraberinde getirmiştir. Öğrenme eylemi en az enerjiyle en fazla verimi elde etme süreci haline gelmiştir. Bu süreçte dünyanın teknolojik açıdan, toplumların kültürel açıdan, insanların dünyaya bakışı açısından değişimleri de etkili olmuştur (Kayasandık, 2018, s.20). Dünya artık bilgiyi toplayıp depolayan değil bilgiyi üreten, tüketen ve yeni bir bilgi üreten bir yapıya dönüşmüştür. Bu açıdan ele aldığımızda da belirttiğimiz gibi "en az enerjiyle en fazla verim elde etme süreci"ne dönüşmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Ülkeler bu değişime ve hıza uyum sağlamak için her alanda değişim ve gelişim yoluna gitmektedir. Bu alanlar içerisine giren eğitim alanı da değişim ve gelişim yaşamaktadır. Televizyonlar, tabletler, akıllı tahtalar, filmler, çizgi filmler, şarkılar, oyuncaklar gibi birçok unsur eğitimi daha hızlı ve kalıcı hale getirmek

için eğitim alanında kullanılmaya başlanmıştır.Eğitimin ilk aşamasından son kademesine kadar her öğrenme alanı bu değişim hareketlerinden etkilenmiştir.

Ülkelerin eğitim sistemlerinde dil öğretimi önemli ve öncelikli bir unsurdur. Çünkü dil eğitiminde meydana gelen eksiklikler bütün diğer derslerin öğrenilmesini hatta ülke içerisindeki iletişim faaliyetini de olumsuz etkileyecektir. Bu sebeple bu değişim ve gelişim dil öğretimine de yansımıştır. Dil öğretiminde televizyon, radyo, bilgisayar, telefon, tablet gibi birçok teknolojik alet; film, dizi, çizgi film, şarkı, oyun ve program gibi de birçok teknolojik aletlerin içerdiği unsurlar kullanılmaktadır.

1.3.Ana Dil Öğretimi

Ana dil, bireyin doğduğu toplumda kullanılan dildir. Ana dile yönelik birçok tanım bulunmaktadır.

Aksan, “ilk olarak aileden ve bireyin bağlı olduğu çevreden sonrasında ise ilişkili bulunulan çevreden öğrenilen, bireyin bilinçaltında yer edinen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dil” (Aksan, 1998, s.81) olarak tanımlamaktadır.

Dil, dolayısıyla ana dili herhangi birisinin geçmişinden geleceğine geçen anlamdır. Geçmişin gerçekleriyle canlı bir bağa sahip anlamın şimdi içerisinde yeniden üretilmesidir. Düzenli bir bellek, geçmişteki birinden şimdi içerisindeki birisine, bildirilen anlam olarak düşünülen dilin bir armağanıdır (Whitehead'den aktaran Kayasandık, 2018).

Bu tanımlardan yola çıkarak ana dilin toplumu oluşturan öğeler ile sıkı bir bağlantısının olduğunu söylemek mümkündür. Ana dil ile toplum kültürel öğelerini, değerlerini, gelenek ve göreneklerini korumakta, yaşatmakta ve gelecek nesillere aktarmaktadır. Bu da dil öğretiminin sadece bir iletişim aracını edinmekten çok daha fazlası olduğunun bir göstergesidir.

Birey dil öğrenimi ile sadece iletişim aracı edinmemekte, o dili kullananların gelenek göreneklerini, âdetlerini, kültürlerini hatta olaylara yönelik bakış açılarını da öğrenmektedir. Bu da dil öğretiminin önemini arttırmakta ve bu alana yönelik çalışmaların artmasına sebep olmaktadır.

1.4.Uluslararası Öğrencilere Dil Öğretimi

Günümüzde değişik sebeplerden dolayı insanlar yabancı dil öğrenmeyi bir ihtiyaç olarak görmektedir. Birey yabancı dil öğrenirken ön yargıları kırmaya, farklı pencerelerden bakmaya hatta farklı düşünce ve kültürleri öğrenip yaşamaya başlamaktadır. Bu süreç içerisinde dilin sistematliğini kavraması bireyin analitik düşünme becerisini geliştirmektedir. Başka kültürleri öğrenmeye başlayan birey kendi kültürü ile karşılaştırmalar yaparak da kendi kültürünü derinlemesine öğrenmekte ve daha önce farkında olmadığı şeyleri fark etmesine neden olmaktadır.

Türk dilinin yabancılara öğretiminde amaç, sadece birtakım sözcükleri öğretmek değildir. Bundan daha öte bir amaç vardır. Bu amaç kişiye dili, “Türk kültürünü yeterli ölçüde kazandırmaktır. Çünkü Türkçeyi severek, isteyerek öğrenen bir yabancı, Türkiye'nin kültür elçisi durumuna gelmektedir. Dolayısıyla, yabancılara Türkçeyi öğretirken hem dilimizi zorlaştırmadan öğretmeli ve sevdirmeliyiz hem de öncelikle oluşturacağımız metinlerde (Temel düzeyde birçok metin oluşturulmak zorundadır. Türk çocuğuna vereceğiniz en basit metinler bile bir yabancıya anlayamayacağı birçok güçlük doludur.) Türk kültürünü iyi yansıtmalıyız. Daha sonra ise, orta düzeyden itibaren seçeceğimiz klasik ve çağımızı yansıtan metinleri, öğrencilere vermemiz gereken dil bilgisi yapılarını da göz önüne almak suretiyle ders ortamına uyarlarken de bu duruma özen göstermeliyiz. Bunları yaparken de, günümüz Türk insanının çevresiyle kurduğu iletişim birinci plânda olmalıdır. Çünkü dil öğretimi, yaşantıların kazandırılması demektir.” (Barın, 2010, s.13).

Yabancı dil öğrenimi, insanın ana dilinden farklı bir dili ve kültürü öğrenme sürecidir. Bu süreçte uygulanan bazı yöntem ve teknikler söz konusudur. Yabancı dil öğretiminde başarı, bu yöntem ve tekniklerin etik ilkeler rehberliğinde işlenmesiyle sağlanmaktadır. Bu etik ilkelerden kastımız öğrencilerin ve öğretmenlerin hak ve sorumluluklarını belirleyen, kendi yaş ve zihinsel seviyelerine uygunluğunu tartan onları daha iyiye güzele ulaştıran kurallar bütünüdür (Gürbüz, 2018, s.15).

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin kullanımında dikkat edilen ilkeler şunlardır:

1. Dört temel beceriyi geliştirme,
2. Öğretim etkinliklerini önceden planlama,
3. Basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru öğretme,
4. Görsel ve işitsel araçları kullanma,
5. Ana dili sadece gerekli durumlarda kullanma,
6. Bir seferde tek bir yapıyı sunma,
7. Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama,
8. Öğrencilerin derse etkin olarak katılımını sağlama,
9. Bireysel farklılığı dikkate alma,
10. Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme. (Demirel, 1990, s.23-26).

Demirel'in ifade ettiği bu ilkeler öğrenenlerin daha iyi bir öğrenme gerçekleştirmesi için dikkat edilmesi gereken öğrenen ve öğretmenin işini kolaylaştıran bir kılavuz niteliğindedir. Üst bölümde bahsedilen yöntem ve teknikler yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde öğrencilere kazandırılmaya çalışılan dört beceriyi öğretmen amacıyla kullanılmaktadır. Bu beceri alanları anlamaya yönelik olan okuma, dinleme alanları ve anlatmaya yönelik olan konuşma ve yazma alanlarıdır. Bu alanlar içerisinde gramer bilgisi de öğrenenlere sunulmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilecek bir sürü yöntem ve teknik vardır. Bu yöntem ve tekniklerden başlıca kullanılanlar şunlardır:

1.4.1. Yöntemler:

- **Dil Bilgisi Yöntemi:** Bu yöntemde öğrenilecek olan dilin sadece seslerin nasıl çıkarılacağı, kelimelerin, çekimleri, ekleri ve nasıl telaffuz edileceği ile dil bilgisi kuralları öğretilir, ancak konuşma ve diğer beceriler ihmal edilirdi. Latince ve Arapçanın öğretiminde çok kullanılmıştır (Sülükçü, 2011, s.69).
- **Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi:** Bu yöntemde dil bilgisi tümdengelim şeklinde verilmekte ve ana dilden yabancı dile, yabancı dilden ana dile çeviriler yapılarak öğrenmenin geliştirilmesi olarak açıklanabilir. Bu yöntemde de konuşma ve dinleme becerisi yoktur (Güneş, 2016, s.6).

- **Kulak Dil Alışkanlığı Yöntemi:** Bu yöntem “1640’ı ve 50’li yıllarda ortaya çıkmış ve davranışçı psikologlarla, yapısalcı dilbilimcilerin görüşlerinin etkisi altında kalmıştır. Kulak-dil alışkanlığı yönteminin yabancı dil öğretiminde sözel becerilere sağlık verdiği ve bunun sonucu olarak öğrencide bir dinleme ve konuşma alışkanlığı kazandığı belirtilmektedir” (Demirel’den aktaran Gedik, 2009).
- **Düzvarım Yöntemi:** 20. yüzyıl itibariyle dilbilgisel çeviri yöntemi önemini kaybetmeye başlamış ve yeni yöntemler ortaya çıkmaya başlamıştır. Düzvarım yöntemi de bu yeni yöntemler arasında yerini almıştır. Dilin doğrudan ilişki kurularak doğal ortamda öğrenileceğini savunan bu yöntemin amacı dil bilgisi kurallarını öğretmek yerine diğer dil beceri alanlarını (konuşma, dinleme, okuma, yazama) geliştirmektir (Aslantürk’ten aktaran Yıldız, 2018).
- **Doğal Yöntem:** Yabancı dil öğrenen öğrencilere, eğitmenin öğrenenler için hedef dil olan kendi anadilini, dil bilgisi açıklaması yapmaksızın tıpkı bir metin oluştururcasına sürekli konuşma aracılığıyla iletişim kurarak ölçülebilecek seviyede sade bir tümce dizisiyle gerçekleştirme yöntemine doğal yöntem denir (Demirel, 2016, s.46). Bu yöntem dil bilgisi çeviri yönteminin yazılı ve tarihi metinlere verdiği öneme tepki olarak doğmuştur. Yaşayan ve konuşulan dile önem verilmektedir. Öğrencileri hedef dilin konuşulduğu ortama hemen dâhil ederek tıpkı çocukların duyduklarını anlamasa bile taklit yoluyla sık kullanılan kelimeleri öğrendiği gibi öğrencilerin de hedef dili öğrenme gerçekleştireceğini savunur (Sülükçü, 2011, s.82).

1.4.2. Teknikler

Dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin başarıya ulaşması için tekniklerden yararlanılır. Bu tekniklerden bazıları şunlardır:

- **Gösteri:** Öğretme sürecini yöneten kişinin öğretilmeye çalışılan şeyi öğrenen grup karşısında sunmasına dayanan bir öğretim tekniğidir. Öğretimi yönetecek kişinin ciddi bir ön hazırlık yapmasını gerektirir. Gösteri öncesinde katılan öğrencilere gösteri esnasında yapması gerekenler iletilmelidir. Ayrıca gösteri yapılacak gruba gösteri bitiminde

ulaşılması hedeflenen hususlar kesinlikle belirtilmelidir. Gösterinin öğretmen tarafından yapılma zorunluluğu yoktur. Öğrenciler grup çalışması içerisinde kendi aralarında da bunu gerçekleştirebilirler. Yabancı dil öğretiminde öğretim elemanları gösteri yöntemine genellikle konuşma ve yazma etkinliklerinde başvururlar. Ayrıca yeni bir konunun öğretiminde de kullanılabilir (Kaya, 2011, s.10).

- **Soru-Cevap:** Sınıf içinde sıkça kullanılan bir tekniktir. Sorular amaçlara yönelik olup ders sonu belirlenen amaçlara ulaştırma yönelik olmalıdır. Bu da soruların dikkatli bir şekilde yazılması gerektiği sonucuna ulaştırmaktadır. Sorular öğretim ilkeleri içerisinde de yer alan basitten zora doğru bir sıra izleyecek şekilde öğrencilere sorulmalıdır. Yabancı dil öğretiminde okuma alanında okuduğunu anlamaya yönelik çalışmalarda kullanılabilir bir tekniktir.
- **İkili Çalışmalar ve Grup Çalışmaları:** Sınıfta bulunan öğrencileri en az iki en çok sekiz veya on kişilik gruplar oluşturularak yapılan çalışmalara grup çalışmaları denir. “Dil öğretiminde ikili çalışmalarda özellikle diyalog etkinliklerinden yararlanır. Öğrencinin konuşma becerisinin gelişmesinde etkilidir. Bununla öğrencinin dili ihtiyaçları doğrultusunda işlevsel olarak kullanılmasında yardımcı olur. Kalabalık sınıflarda ise grup çalışmaları en fazla on kişilik gruplar oluşturularak yapılabilir. Grup içinde görevler çalışma öncesi belirlenmelidir. Dil eğitiminde grupla çalışma yöntemi sosyal hayatta dili kullanma becerisinin geliştirilmesinde etkilidir.” (Kaya, 2011, s.11).
- **Dramatizasyon (Oyunlaştırma):** Dramatizasyon, hareket, konuşma ve taklit etmeye dayanan en eski tekniklerden birisidir. Öğrencinin karşılaştığı durumlarda sergilemesi gereken tutum ve davranışları öğreten bir tekniktir. Ayrıca öğrencinin yaratıcı düşünme ve problem çözme yeteneklerinin destekleyen ve geliştiren bir tekniktir. Dil öğretimin alanında özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik kullanılabilir bir yöntemdir. Drama için seçilecek konular öğrencilerin seviyesine uygun olmalıdır. Çocuk seviyesine dikkat edilerek her yaşa yönelik drama yapılabilir. Drama tekniği ile öğrenci yeteneklerini fark edip kendini tanımakta ve öz güven kazanmaktadır (Dolunay, 2014, s.393).

- **Dikte:** Öğrencilerin öğrendikleri kelimelerin, cümlelerin ya da bir metnin öğretmen ya da bir ses cihazı tarafından seslendirilmesi ve öğrencilerin duydukları bu ifadeleri yazıya geçirme işlemine dikte tekniği denmektedir. Dikte tekniği öğrencilerin dinleme ve yazma becerilerini destekleyip geliştiren bir tekniktir.

Bu yöntem ve teknikler gibi daha birçok yöntem ve teknik dil öğretiminde bulunmaktadır. Bu yöntem ve tekniklerin dil öğretiminin daha etkili ve kalıcı bir şekilde gerçekleşmesi amacıyla oluşturulup kullanılmaktadır.

Dil öğretim süreci sadece anlaşmayı sağlamak amacıyla sembol ve kodların öğrenilmesinden ibaret değildir. Dil öğretim süreci aslında dili öğrenen kişiye ülkenin kendi değerlerini aktarma sürecidir. Yaşayış, düşünüş tarzını etkilemekte farklı bir bakış açısı kazandırmaktadır.

Bu açıdan yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenmesi Türkiye Devleti açısından oldukça önemlidir. Çünkü yabancıların Türkçe öğrenimi süresince Türk kültürü, gelenek görenekleri, yaşayış tarzı farklı milletlere de aktarılmaktadır. Bunun yanı sıra Türkiye'nin tanıtımı ve ekonomisi açısından da önemli bir katkı sağlayacaktır.

1.5.Uluslararası Öğrencilere Dil Öğretiminin Türkçedeki Yeri

Yabancı dil öğretiminin tarihçesi çok eskilere dayanmaktadır. Türk dilinin yabancı dil olarak öğretimi Göktürk devletine kadar dayanmaktadır. “Bu döneme bakıldığı zaman daha çok Çinliler ile ilişkiler vardı. Bu dönemle ilgili olarak temel kaynaklardan biri sayılan Orhun Yazıtlarında Türkçenin diğer milletler tarafından öğrenildiğine dair bilgiler mevcuttur.” (Biçer'den aktaran Çetinkaya, 2018). Göktürkler sonrasında kurulan Uygur Devletinde, devlet yöneticisi Böğü Kağan'ın Mani dinini kabul etmesiyle birlikte halkı da bu dini benimsemiştir. Mani dinini benimseyince Çin'de bulunan Mani rahipleri Uygur devletine gelerek öncelikle Türkçe öğrenmeye başlamışlardır. Bunun sebebi ise rahiplerin halka Mani dinini öğretmek ve bu dinin öğretilerini anlatan kitapları Türkçeye aktarmak istemeleridir (Çetinkaya, 2018, s.15). Bu gelişmelere rağmen Türkçenin bilinçli bir şekilde öğretimi 11. yüzyılda Kaşgarlı Mahmut'un yazmış olduğu Divanü Lügati't-Türk adlı esere dayanmaktadır. Kaşgarlı Mahmut bu eseri Araplara Türkçe öğretmek için yazmıştır. Eser iki yıl boyunca Kaşgarlı Mahmut'un Türk

boylarını gezerek topladığı sözcüklerinden oluşmaktadır. Eserin içerisinde 7500 kelimenin Arapça karşılığı verilmiştir. Eser günümüz sözlükleri gibi madde başı kelimeler ve onların açıklamaları verilmiş sonrasında ise kelime, cümle içinde kullanılarak örnek verilmiştir. Eserde sadece Türkçe kelimeler yer almamakta, Türk tarihine ve kültürüne de yönelik önemli bilgiler yer almaktadır. Türkçenin dil olarak öğretilmesine yönelik ilk çalışmanın Divanü Lügati't-Türk olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca buradan Türkçenin öğretilmeye çalışıldığı ilk yabancı toplumun da Araplar olduğu sonucu çıkarılabilir. Kaşgarlı Mahmut bu eserde günümüzdeki öğretim sistemine benzer başarılı bir yöntem izlemiştir. Onun izlediği yolun özellikleri kısaca şöyledir:

1. Medreselerde yapıldığı gibi önce ve hemen her zaman sadece kural verme değil, önce çok sayıda örnekten hareket edip kurala ulaşma yolunu izlemiş ve günümüz yabancı dil öğretiminde benimsenen bir yöntem uygulamıştır.
2. Dil öğrenmede örneklerin, metinlerin önemini çok iyi fark etmiş, verdiği çok sayıda örneği günlük hayattan, atasözlerinden, manzum sanat eserlerinden derlemiştir.
3. Türkçeyi öğretirken, Türk kültürünü de tanıtmaya, öğretme amacını gütmüş, bu konuya özel bir önem vermiştir.
4. Dil öğretiminde tekrarın önemini çok iyi kavradığından, önceden geçen bir kuralı gerektiğinde tekrar hatırlatmaktan çekinmemiştir.
5. İzlediği bu başarılı yöntemleri buluncaya kadar çok çaba harcayan yazar, iki yıl içinde eserini üç kez yazıp beğenmemiş, nihayet kesin olarak dördüncü defa yazmıştır. Böylece o, eser yazma konusunda da kendisinden sonra geleceklere geçerli bir ders vermektedir. (Akyüz'den aktaran Barın 2004).

Kaşgarlı Mahmut sonrasında da farklı dönemlerde bu yönde pek çok eser kaleme alınmıştır. Ali Şir Nevai'nin 15. yüzyılda Farsçayı kullanan devletlere Türkçenin Farsçadan daha üstün bir dil olduğunu kanıtlamak amacıyla ele aldığı Muhakemetü'l-Lügateyn adlı eser bunlardan biridir. Bu eserde Nevai, Türkçeyi ve Farsçayı çeşitli yönlerden karşılaştırmış ve Türkçenin daha zengin bir dil olduğunu kanıtlamaya çalışmıştır. Türk dilinin böylelikle önemini kavratılarak Türkçenin diğer uluslara öğretimini yolu açılmak istenmiştir.

Osmanlı devleti dönemine gelindiğinde ise Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi devam etmiştir. Osmanlının uyguladığı devşirme sisteminde yabancı uluslardan alınan öğrenciler devşirme esnasında Türkçe öğretimine tabi tutulmuştur. Ayrıca Osmanlı yaptığı fetih ve ticaretlerle de Türkçenin diğer ülkelerde ikinci bir dil olarak öğrenilmesine olanak sağlamıştır. Osmanlı Devleti fethettiği bazı yerlere Türk okulları açarak o okula giden öğrencilerin Türkçe öğrenmesine imkân vermiştir. Osmanlı Devleti son dönemlerine doğru Avrupa devletiyle, ticari ve siyasi ilişkilerini güçlendirmek amacıyla tercümanlar yetiştirmiştir. Bu tercümanlara da konuşma kılavuzları hazırlatmıştır. Ayrıca elçiliklerde çalıştırmak üzere yetiştirdikleri personellere yönelik Türkçe öğretimi kitapları yazdırmışlardır. Sonraki yıllarda bazı ülkelerde dil okulları ve üniversiteler bünyesinde kurulan kürsüler aracılığıyla Türkçe öğretimi yapılmıştır (Çetinkaya, 2018, s.16).

Cumhuriyetin ilanından sonraki dönemde Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde birçok kurumun etkisi vardır. Ancak bu görevi özellikle profesyonel boyutta en iyi şekilde yürüten kurum Yunus Emre Vakfı'dır. Bu vakıf yurt dışında yabancılara Türkçe öğretim olanağı sağlamaktadır. Bunu internet üzerinden derslerle, bilgisayar uygulamalarıyla ve maarif okullarında Türkçe öğretimi gibi çeşitli yollarla yapmaktadır. Son dönemlerde özellikle ülkemiz yabancı ülkeler için sadece turistik açıdan değil eğitim açısından da önem kazanmıştır. Ülkemiz her yıl binlerce yurt dışından eğitim amaçlı öğrenci almakta bu öğrencilere Türkçe eğitimi verip üniversitelerde eğitim almalarına olanak sağlamaktadır. Ülkemizde yabancılara Türkçe öğretimi TÖMER'ler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. TÖMER kurumlara Avrupa Dil Portfolyosu'nda belirtilen seviyeleri kıstas alarak öğrencilere Türkçe öğretmektedir. A1 seviyesinden C2 seviyesine kadar istenilen düzeyde Türkçe öğretimi gerçekleştirilmektedir. Türkçe öğretimi sürecinde kullanılmak üzere çeşitli ders kitapları, sözlükler ve uygulamalar geliştirilmiştir. Özellikle kitap olarak Yedi İklim Türkçe, İstanbul Türkçe, Yeni Hitit, İzmir Yabancılara Türkçe, Adım Adım Türkçe gibi birçok kitap basılıp piyasa sürülmüştür (Çetinkaya, 2018, s.29; Özaltun, 2018, s.19; Karakuş, 2018, s.50).

Yukarıda bahsedilen Avrupa Dil Portfolyosu, "Okulda veya okul dışında dil öğrenen veya öğrenmiş kişilerin, dil öğrenme konusundaki deneyimleri ile

yaşadıkları kültürel deneyimleri kayıt edip ifade edebilecekleri bir dokümandır.”(Avrupa Dil Portfolyosu).

Şekil1:Avrupa Dil Portfolyosu Dil Seviyeleri

Temel Kullanıcı	A1	<p>İletişim kurduğu kişilerin yavaş ve anlaşılır bir şekilde konuşmasıyla yardıma hazır halde basit düzeyde iletişim kurabilir.</p> <p>Kendini ya da başkalarını tanıtabilir, bu bağlamda, nerede oturduğu, kimleri tanıdığı, sahip oldukları ve benzeri temel sorular yoluyla iletişim kurabilir.</p> <p>Somut gereksinimlerini karşılayabilmek adına bilinen, günlük ifadeleri ve çok temel deyimleri anlayabilir ve kullanabilir.</p>
	A2	<p>Basit bir dil kullanarak kendi özgeçmişi ve yakın çevresi hakkında bilgi verebilir ve anlık gereksinimleri karşılayabilir.</p> <p>Bildiği, alışılmış konularda doğrudan bilgi alışverişinde bulunarak basit düzeyde iletişim kurabilir.</p> <p>Kişisel, aile, alışveriş, iş ve yakın çevre ile ilgili konularda çok sık kullanılan temel deyimleri ve cümleleri anlayabilir.</p>
	B1	<p>Yaşadığı olayları ve deneyimlerini aktarabilir; düşlerinden, umutlarından ve isteklerinden söz edebilir, görüşlerini ve planlarını kısaca nedenleriyle ortaya koyabilir.</p> <p>Kişisel ilgi alanları doğrultusunda ya da bildiği konularda, basit, ancak fikirler arası bağlantıların oluşturulmuş olduğu metinler yoluyla kendini ifade edebilir.</p> <p>Seyahatlerde, dilin konuşulduğu yerlerde karşılaşılabilecek çoğu durumların üstesinden gelebilir. Günlük yaşamda, işte ya da okulda, sık karşılaştığı ve tanıdık olduğu konulara dayalı yazılı ve sözlü ifadeleri ana hatlarıyla anlayabilir.</p>
	B2	<p>Farklı konularda, ayrıntılı ve anlaşılır bir şekilde kendini ifade edebilir ve bir konunun olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyarak kendi bakış açısını yansıtabilir.</p> <p>Çok zorlanmadan, belli ölçüde doğal ve akıcı bir dil kullanarak anadilde konuşan birisiyle iletişim kurabilir.</p> <p>Soyut ve somut konulara dayalı karmaşık metinlerin ana fikrini anlayabilir, kendi</p>

Yetkin Kullanıcı	C1	uzmanlık alanı olan konularda teknik tartışmalar yürütebilir. Karmaşık konularda, bağlantıların ve ilişkilerin açıkça ortaya konduğu, iyi yapılandırılmış, ayrıntılar içeren metinler yoluyla kendini akıcı bir şekilde ifade edebilir. Dili akademik ve mesleki amaçlar için ve günlük yaşamda esnek ve etkili bir şekilde kullanabilir.
	C2	Gereksinim duyduğu ifadeleri fazla zorlanmadan bularak kendini doğal ve akıcı bir şekilde ifade edebilir. Farklı yapıya sahip uzun ve karmaşık metinleri anlayabilir ve bu metinlerdeki dolaylı anlatımları ve imaları fark edebilir. Akıcı bir dil kullanarak kendini tam anlamıyla ifade edebilir. Karmaşık durumlarda bile kendini ifade ederken ince anlam farklarından yararlanabilir.
	C1	Akıcı bir dil kullanarak kendini tam anlamıyla ifade edebilir. Karmaşık durumlarda bile kendini ifade ederken ince anlam farklarından yararlanabilir.
	C2	Farklı yazılı ya da sözlü kaynaklardan edindiği bilgiyi özetleyebilir, bu kaynaklara dayalı olarak bir tartışmayı yapılandırabilir, akıcı ve doğal bir anlatım ile sunabilir. Duyduğu ve okuduğu her şeyi kolayca anlayabilir.

Yukarıdaki tablodan dil seviyelerinin altı gruba ayrıldığı ve bu dil seviyelerinde bireylerin dil öğrenim sürecinde gerçekleştirilmesi beklenen becerilerin ifade edildiği görülmektedir. Bu sebeple Avrupa Dil Portfolyosu yabancı dil öğretiminde yol gösteren bir rehberdir.

Şekil 2: Avrupa Dil Portfolyosu Dil Düzeylerinde 4 Temel Beceri Alanında Edinilmesi Gereken Beceriler

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
ANLAMA	Dinleme	Benimle, ailemle ve yakın çevremle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirim.	Beni doğrudan ilgilendiren konularla ilişkili kalıpları ve çok sık kullanılan sözcükleri anlayabilirim. (Örneğin; En temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel çevre, meslek). Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşünceleri kavrayabilirim.	İş, okul, boş zaman vb. ortamlarda sürekli karşılaşılan bildik konulardaki net, standart konuşmanın ana hatlarını anlayabilirim. Güncel olaylar ya da kişisel ilgi alanıma giren konularla ilgili radyo ve televizyon programlarının çoğunun ana hatlarını yavaş ve net olduğunda anlayabilirim.	Güncel bir konu olması koşuluyla uzun konuşma ve sunumları anlayabilir, karmaşık tuncelerle yapılan tartışmaları takip edebilirim. Televizyon haberlerini ve güncel olaylara ilişkin programların çoğunu anlayabilirim. Standart dilin kullanıldığı filmlerin çoğunu anlayabilirim.	Açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş sadece ima edilmiş olsa bile uzun konuşmaları anlayabilirim. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.	İster canlı ister yayın ortamında olsun, hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmem. Sadece normal anadili konuşma hızında ise, aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir.

KONUŞMA	Okuma	Katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim.	Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük metinlerdeki genel bilgileri kavrayabilir ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim.	Meslekle ilgili ya da günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilirim. Kişisel mektuplarda belirtilen olay, duygu ve dilekleri anlayabilirim.	Yazarların belirli tutum ya da görüşü benimsedikleri, güncel sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları okuyabilirim. Çağdaş edebi düzyazıyı anlayabilirim.	Üslup farklılıklarını da ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebi metinleri okuyabilir, ilgi alanımla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.	Kullanım kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, yapısal ve dilbilgisel açıdan karmaşık hemen hemen tüm metin türlerini kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilirim.
		Karşımdaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinelemesi ve söylemek istediklerimi oluşturmada bana yardımcı olması koşuluyla, basit yoldan iletişim kurabilirim. O anki gereksinime ya da çok bildik konulara ilişkin alanlarda basit sorular sorabilir ve cevap verebilirim.	Bildik konular ve faaliyetler hakkında doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve alışılmış işlerde iletişim kurabilirim. Genellikle konuşmayı sürdürülebilecek kadar anlamasam da kısa sohbetlere katılabilirim.	Dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek bir çok durumla başa çıkabilirim. Bildik, ilgi alanıma giren ya da günlük yaşamla ilgili (Örneğin; aile, hobi, iş, yolculuk ve güncel olaylar gibi) konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılabilirim.	Öğrendiğim dili anadili olarak konuşan kişilerle anlaşmayı mümkün kılacak bir akıcılık ve doğallıkla iletişim kurabilirim. Bildik konulardaki tartışmalarda, kendi görüşlerimi açıklayıp destekleyerek etkin bir rol oynayabilirim.	Kullanacağım sözcükleri çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve mesleki amaçlar için esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim. Düşünce ve fikirlerimi açık bir ifadeyle dile getirebilir ve karşımdakilerin konuşmalarıyla ilişkilendirebilirim.	Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ya da tartışmaya katılabilir; deyimler ve konuşma diline ait ifadeleri anlayabilirim. Kendimi akıcı bir şekilde ifade edebilir, anlamdaki ince ayrıntıları kesin ve doğru bir biçimde vurgulayabilirim. Bir sorunla karşılaşırsam, geriye dönüp, karşımdaki insanların fark etmelerine fırsat vermeyecek bir ustalıkla ifadelerimi yeniden yapılandırabilirim.
		Yaşadığım yeri ve tanıdığım insanları betimlemek için basit kalıpları ve tümceleri kullanabilirim.	Basit bir dille ailemi ve diğer insanları, yaşam koşullarımı, eğitim geçmişimi ve son işimi betimlemek için bir dizi kalıp ve tümceyi kullanabilirim.	Deneyimlerimi, hayallerimi, umutlarımı, isteklerimi ve olayları betimlemek için çeşitli kalıpları yalın bir yoldan birbirine bağlayabilirim. Düşünce ve planlara ilişkin açıklamaları ve nedenleri kısaca sıralayabilirim. Bir öyküyü anlatabilirim, bir kitap ya da filmin konusunu aktarabilirim ve izlenimlerimi belirtebilirim.	İlgi alanıma giren çeşitli konularda açık ve ayrıntılı bilgi verebilirim. Çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkında görüş bildirebilirim.	Karmaşık konuları, alt temalarla bütünleştirerek, açık ve ayrıntılı bir biçimde betimleyebilir, belirli bakış açıları geliştirip uygun bir sonuçla konuşmamı tamamlayabilirim.	Her konuda bağlama uygun bir üslupla ve dinleyenin önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak şekilde konuşmamı etkili ve mantıksal bir şekilde yapılandırabilir, açık, akıcı bir betimleme ya da karşı görüş sunabilirim.
YAZMA	Yazılı Anlatım	Kısa ve basit tümcelerle kartpostal yazabilirim. Örneğin; Tatil kartpostalıyla selam göndermek gibi. Kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim. Örneğin: Otel kayıt formuna isim, uyruk ve adres yazmak gibi.	Kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Teşekkür mektubu gibi çok kısa kişisel mektupları yazabilirim.	Bildik ya da ilgi alanıma giren konularla bağlantılı bir metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi betimleyen kişisel mektuplar yazabilirim.	İlgi alanıma giren çok çeşitli konularda anlaşılır, ayrıntılı metinler yazabilirim. Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak bilgi sunan ve nedenleri ileri sürülen bir kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Olayların ve deneyimlerin benim için taşıdıkları önemi ön plana çıkaran mektuplar yazabilirim.	Görüşlerimi ayrıntılı bir biçimde, açık ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilirim. Bir mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkararak karmaşık konularda yazabilirim. Hedef belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.	Uygun bir üslup açık, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları ayırt edip etkili, mantıksal bir yapılandırma ile bir durum ortaya koyan karmaşık mektuplar, raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim.

Bu tabloda da hangi seviyede hangi beceri alanında çocuğun hangi beceriyi öğrenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Görüldüğü üzere Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi Kaşgarlı Mahmut'un yazdığı Divanü Lügati't-Türk adlı eser ile başlamış ve günümüzde ise Avrupa Dil Portfolyosu'nun belirlediği kıstaslar çerçevesinde devam etmektedir.

1.6. Ara Dilin Uluslararası Öğrencilere Öğretimindeki Yeri

Ara dil terimi, ilk kez 1972 yılında Larry Selinker tarafından ortaya atılmıştır. Selinker, ara dil kavramını, öğrencinin hedef dilde üretim yapma çabası, öğrencinin ana dili ile öğrenmekte olduğu hedef dil arasında yapısal olarak orta seviyede olan sistem olarak tanımlamıştır (Selinker, 1992, s.24). Selinker, ara dili beş zihinsel işlevselin oluşturduğunu öne sürer:

- 1- Anadil aktarımı
- 2- Yabancı dille ilgili kusurlu öğretiminden doğan varsayımlar.
- 3- Kişinin kendine özgü varsayımlar yapması.
- 4- Yabancı dili öğrenen kişinin, yabancı dille ilgili kendine özgü bildirişim yolları geliştirmesi.
- 5- Yabancı dil kurallarıyla ilgili genellemeler yapma (Ersoy, 1997, s.11).

Yabancı öğrencilere Türkçe öğretiminde öğretme görevini üstlenen öğretmenler ve öğretim materyali olarak kullanılan kitap ve videolarda Türkçe öğretimini pekiştirmek ya da kolaylaştırmak amacıyla ikinci bir dil kullanmaktadır. Bu ikinci dil kullanımına ara dil kullanımı denilmektedir. Ara dil kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri vardır.

Olumlu yönleri öğrencinin kendi dilinde olmayan yapı ve kavramları daha rahat kavramasına olanak sağlamaktadır. Ayrıca öğretici konumundaki öğretmenlerinde öğretim ilkeleri içerisinde yer alan ekonomiklik ilkesini yerine getirmesine olanak sağlamaktadır. Çünkü uzun sürede anlatılarak çocuğun kavrayacağı bir konuyu daha kısa sürede ve daha az enerji ile anlatım olanağı sunmaktadır.

Olumsuz yönleri ise öğrenciyi hazıra alıştırmakta ve Türkçe öğrenim sürecinin uzamasına sebep olmaktadır. Öğrenci nasılsa öğretmen bana bildiğim bir dille tercüme yapacak düşüncesi ile konulara yeterli dikkati göstermemekte,

kendini öğrenmek için zorlamamakta ve öğrendiklerini tekrar etmemektedir. Ayrıca öğrenci konularla ilgili problemlerini de öğretmen yabancı dil biliyor diyerek yabancı dil kullanarak sormaktadır. Bu da öğrencinin Türkçe kullanımını en aza indirmesine yol açmaktadır. Türkçe kullanımı azaldıkça da süreç uzamakta ve öğretim verimi düşmektedir.

1.7.Teknolojinin Kelime Öğretimindeki Yeri

Türkçenin ana dil olarak öğretiminde, öğrencinin sözcük bilgisini geliştirmek için öğrencinin yaşına bağlı olarak seviyesine uygun kitaplar ya da ilgi alanına yönelik dergi ve gazeteleri okuması tavsiye edilebilir, bulmacalar çözmesinin yardımcı olacağı söylenebilir vb. Fakat bu durum yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenimi için geçerli bir durum değildir. Çünkü Türkçenin öğretiminde verilecek kelime havuzunun belirlenmiş olması gerekmektedir. Ancak bu nokta yabancılara Türkçe öğretiminde kitap yazarlarına, öğretmenlere ve öğrencilere büyük sıkıntılar yaratmaktadır. Birçok ana dil eğitiminde temel söz varlığına yönelik birçok araştırma yapıldı bu sorun üzerine bilimsel veriler elde edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda temel söz varlığının öğretime yönelik bir altyapı oluşturulmuştur. Bu da ana dil öğretiminde temel söz varlığı olarak hangi kelimelerin öğrencilerine verileceğine yönelik tespit olmasına bu tespit doğrultusunda da ders kitaplarında bu kelimelere yer verilerek öğrenciye verilmektedir. Ancak aynı durum yabancı dil öğretimi için geçerli değildir. Bu da bu alanın yeni bir alan olması ve üzerine detaylı çalışmaların yeterince yapılmamış olmasıdır (Barın, 200, s.312).

“Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde, hedef kitleye temel düzeyde kaç kelime verilebilir ya da verilmelidir? Bunları belirlerken ölçütlerimiz ne veya neler olmalıdır? Bütün bu soruların cevapsız kalmaması ve temel söz varlığının belirlenmesine yönelik çalışmaların, dil öğretiminde bir işlevinin olabilmesi için öncelikle Türkçenin hedef kitle-ye ne derece öğretilmesi için iyi belirlenmesi gerekir. Bu belirlemeler için de ihtiyaç analizi (need analysis) yapılmalıdır. Eğer, amacınız bir yabancıya Türkiye’de lisans veya lisansüstü öğrenim görebilmesini sağlayabilecek düzeyde bir dil öğretiminin yapılması ise belirlemeleriniz farklı, ev hanımlarına günlük ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri düzeyde Türkçe edindirmekse belirlemeleriniz farklı olacaktır.” (Barın, 2003, s.312).

Bu ihtiyaçların tespiti için yapılması gereken alanda renilecek dilin kültürünü öğretmeye yönelik unsurların tespit edilmesidir. nk dil ve kültür birbiriyile etkileşim içinde bulunan ayrılmaz bir bütündür. Kültürü öğrenmek dilin kullanımını ve düşünce yapısını öğretmektir. Bu sebeple dilin ait olduğu kültürün öğrenime yönelik kelimeler tespit edilip bu kelimelerin öğretimine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Teknolojinin gelişmesi hayatın her noktasında değişime ve gelişime sebep olmuştur. nce haberleşme araçlarında sonra ulaşım araçlarında sonra günlük yaşamda kullanılan cihazlara derken hayatı tamamen kuşatan bir değişim ve gelişim yaşanmaktadır. Bu gelişmeler yaşamın her noktasına etki ettiği gibi eğitim alanına da etki etmiştir. Eğitim dünyası merceklerden mikroskoplara, tepegzlerden projeksiyonlara, projeksiyonlardan akıllı ekranlara doğru bir geçiş yaşarken kitaplar, z kitaplara daha sonra da tabletlere dönüşmüştür. Grldğu üzere eğitimde yaşanan teknolojik gelişmelerden etkilenmiştir.

Bilgisayar günümüz eğitim ve ğretim sisteminde önemli yer tutmaktadır. Eğitimde kullanılmasının sebebi, bol tekrar imkânı sağlaması, görsel ve işitsel olarak konuların öğrencilere anlatılmasına olanak sağlaması ve en önemlisi uygulanması tehlikeli olan maddi olarak külfetli olan ya da çok zor olan uygulamaları simülasyon şeklinde öğrencilere uygulama imkânı sağlamasıdır. Yabancı ğrencilere Türkçe ğretiminde de bilgisayarlar önem arz etmektedir. Öğrencilerin alfabe, kelime, gramer öğreniminde önemli bir araçtır. Özellikle de kelime öğreniminde iletişimi hızlandıran ve öğrenmeyi kalıcı hale getirmesi açısından oldukça önemlidir (Arslan, Aşılıoğlu & Savaş, 2012, s.159-164).

Yabancı öğrenciye kelime öğretilirken bazı kelimelerin somut olarak gösterilmesi gerekmektedir. Bu nokta, ögeyi göstermek sürecini hızlandırmakta ve kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır. Ayrıca bazı kelimelerin kendi kültürlerinde yeri olmamaktadır. Bu bir somut nesne ise göstermek, soyut bir şey ise ya da bir fiilse video ve fotoğraf yardımları ile göstermek de öğrenciler açısından oldukça faydalıdır. Bunun dışında dil öğretimine yönelik videolar, uygulamalar, izlettirilen dizi ve filmlerinde öğrencilerin öğrenimine katkısı yadsınamaz.

Yabancılara Türkçe ğretiminde yararlanılacak bazı uygulamalar şunlardır:

- **Öğrenciler İçin Türkçe Alfabe (TurkishAlphabetForStudents):** İkinci dil olarak Türkçeyi öğrenmeye çalışan bireylerin Türk alfabesini öğrenmesine yönelik yardımcı olan bu program harflere uygun sözcükleri göstererek bu harflerin telaffuzlarını da öğretmektedir (Aytan & Ayhan, 2018, s.6-15).
- **Türkçe Öğren- Bilgi Kartları (LearnTurkish-Flashcards):** Türk öğrenciler tarafından tasarlanan uygulama, hızlı öğrenmeye yönelik hazırlanmış olan bilgi kartlarını kullanmaktadır. Uygulama, kullanıcıların seviyelerini gözeterek kelimeleri düzenlemesine yardımcı olmaktadır. Kelimeleri hatırlamak zor olduğunda, daha sonra bu kelimeyi tekrar ziyaret etmek için işaretlenebilmektedir. Basit ama verimli olan bilgi kartlar uygulaması, yeni başlayanlar öğrenciler için mükemmel bir egzersiz olabilmektedir (Aytan vd,2018,s.6-15).
- **Türkçeye Yeni Başlayanlar (BeginnerTurkish):**Dil öğretimine yeni başlayanlar ve dil öğrenmeye meraklılar için basit ve doğrudan Türk dilini öğretmeye yönelik tasarlanmış uygulamadır. Bir günü 12'ye bölerek kullanıcıya günde 12 kelime öğretmeyi hedeflemektedir (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **Türkçeye Sıfırdan Başlama (Start FromZeroTurkish):**En sık kullanılan Türkçe kelimeleri ve deyimleri farklı yollardan öğretmeyi hedeflemektedir (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **Türkçeyi Öğren (LearnTurkish- Fabulo):**Diğer uygulamalarda olduğu gibi kelimeleri ve görüntüleri tanıyarak eksik kelimeyi bularak cümleleri tamamlayarak ve cümleler kurarak Türkçe öğrenmeyi sağlamaktadır. Bu uygulamada bine yakın kelime öğrenmek mümkündür (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **Merhaba Umut – Turkcell Akademi:** Turkcell Akademinin, Türkiye'ye göç eden Suriyelilerin yeni hayatlarına daha kolay adapte olabilmeleri amacıyla geliştirdiği ana dili Arapça olan ve Türkiye'de kısa ya da uzun süreli kalacak herkesin, Türkçe öğrenme, iletişim kurma ve bilgi edinme ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayan uygulama; herkese açık ve ücretsizdir. Uygulama Türkçe günlük konuşma dili, sesli çeviri, acil durumlar ve Türkiye'deki günlük yaşam için gerekli bilgilerin yanı sıra Arapça Çağrı

Merkezi'ne kolay ulaşım özelliklerini barındırmaktadır (Aytan vd, 2018, s.6-15).

- **Memrise:** Uygulama yaratıcıları ve uygulama içinde bir araya gelen topluluklar tarafından oluşturulan kurslar ve çok sayıda listeye sahip bir uygulamadır. “Turkish 1” buradaki ilk Türk kursudur. (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **Duolingo:** Duolingo, yeni başlayanlar için B1 seviyesine kadar temel pratiklerle bezenmiş iyi bir uygulamadır. Daha fazla kelime oluşturmaya ve gramer dersleri almaya yardımcı olmaktadır, büyük oranda eğlenceli, kullanışlı ve ücretsizdir. (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **Babble ile Türkçe Öğrenin (Babble):** Babble, sayıları yüzleri bulan dilleri öğrenmek için kapsamlı ve ücretsiz bir uygulamadır. Telaffuz testleri ve öğrenim kılavuzları ile uygulama, kelimeleri doğru telaffuz etmeye yardımcı olmaktadır. Tasarımı ve modern ara yüzü ile bu uygulama, kademeli olarak ilerlemeyi mümkün kılmaktadır (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **AccelaStudy-Türkçe Öğrenin:** Bu uygulama; öğrenciler, gezginler, yöneticiler ile Türkçede konuşmada akıcılığını hızla artırmak isteyen herkes için kullanışlıdır. AccelaStudy, yeni kelimelerin hızlı bir şekilde ezberlenmesine yardımcı olan aralıklı tekrarlar, öğrenme sürecini takip etmeye yardımcı olan otomatik istatistikler, tüm kelime hazineleri için aramaya izin veren bir sözlük, bilgi kartları gibi tüm kelimeler ve özellikler için ana dili konuşan eğiticileri kullanarak yeni sözcükleri hızlı, kolay ve kalıcı bir şekilde öğretmeye yardımcı olur. Çoktan seçmeli sınavlar, ses sınavları ve sürüş veya jogging yaparken kelime çalışmalarına izin veren uygulamanın tamamen eller serbest modu da bulunmaktadır (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **Türk Uygulama (Hangman):** Hangman Türk Uygulaması, oyun yoluyla öğrenmek isteyen herkese yönelik bir uygulamadır. Bu temel asmaca oyunu, yeni başlayan Türk öğrenciler için özel olarak tasarlanmıştır. Kazancı zamanlamak ve başarıları listelemekle birlikte bu uygulama Türkçe kelime hazinesini geliştirmek için kullanılabilir (Aytan vd, 2018, s.6-15).

- **uTalk:** Uygulama mağazalarında Go Talk, EuroTalk isimleri ile de anılan uTalk uygulaması, Türkçe dâhil olmak üzere 130 farklı dilde mevcut ücretsiz bir uygulamadır. Binlerce kelime ve anahtar kelime içeren bir veri tabanı kullanmaktadır. Çok dilli diğer uygulamalarla benzerlik göstermektedir. IOS benzeri cihazlarda sadece Türkçe uygulamasını da bulmak mümkündür (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **LearnTurkish - FreeWordPower (Innovative Language Learning):** WordPower ile mobil cihazlarda Türkçede en sık kullanılan kelime ve ifadelerin iki bine hızla hâkim olunabilmektedir. Kelimeleri ve resimleri tanıyarak eksik kelimeyi bularak cümleleri tamamlayarak ve cümleler kurarak Türkçe öğrenmek mümkündür (Aytan vd, 2018, s.6-15).
- **Rosetta Stone Eğitim Paketi:** Akademi camiasının da yakından tanıdığı Rosetta Stone dilin kelime ve dil yapısını kavramak için sağlam bir temel oluşturmayı hedeflemektedir. Dil becerilerini seyahat etmek, alışveriş yapmak veya yeni dilde fikir ve görüşleri paylaşmak gibi eğlenceli sosyal etkileşimler kurarak geliştirmeyi amaç edinen bu eğitim paketi doğal olarak öğrenmeyi vaat etmektedir. Konuşma, yazma, okuma ve dinleme-anlama becerileri üzerinde çok yönlü eğitimler sunan paket Rosetta Stone'un ödüllü öğretme yöntemini temel edinmiştir. Dynamic Immersion (etkin eğitim yaklaşımı) yöntemi ile milyonlarca kullanıcı başta olmak üzere, sayısız akademik kuruluş tarafından benimsenmiştir. Üniversiteler arası veri tabanları konusunda da bir hayli deneyim kazanmış olan “EBSCO Bilgi Hizmetleri” tarafından sağlanan paketin mobil uygulama dışında web ara yüzleri de bulunmaktadır (Aytan vd, 2018, s.6-15).

Bunun dışında daha birçok uygulama aracı vardır. Her geçen gün bu uygulamalar gelişmekte ve çeşitlilik göstermektedir. Görüldüğü üzere yabancı öğrencilerin Türkçe öğretim sürecinde de teknolojik aletler kullanılmakta ve böylece öğretim sürecini olumlu etkilemektedir.

BÖLÜM II

2. Türkçede Anlamlarına Göre Kelime Grupları

Türkçe içerisinde birçok kelime grubu vardır. Araştırma çerçevesinde anlamlarına göre kelime grupları yer almaktadır. Anlamlarına göre kelime grupları somut, soyut, zıt, eş anlamlı, eş sesteş ve ikilemelerdir.

- **Somut İsimler:** İnsanın görme, dokunma, koklama, işitme, tatma duyuları ile algıladığı varlıkları karşılayan isimlere somut isim denilir. Somut isimlere masa, sıra, kedi, rüzgâr, kırmızı, çiçek, limon kokusu gibi daha birçok şey örnek verilebilir.
- **Soyut İsimler:** İnsanın beş duyu organı ile algılayamadığı kavramları karşılayan isimlere soyut isim denilir. Soyut isimlere özlem, gönül, sevgi, iyilik, öfke, melek, ruh, fikir gibi daha birçok örnek verilebilir.
- **Zıt Anamlı Kelimeler:** Her dilde anlamca birbirinin karşıtı olan sözcükler bulunmaktadır. Bu sözcüklerin karşıtlık anlamı içerisinde oluşturduğu kelime grubuna zıt anlamlı kelimeler denilmektedir. Zıt anlamlı kelimelere gök-yer, aramak-bulmak, ileri-geri, iyi-kötü, kalın-ince, dolu-boş, çok-az, gündüz-gece gibi daha birçok örnek verilebilir (Özkan, Tören&Esin, 2006, s.638).
- **Eş Anamlı Kelimeler:**Uygur ulusların dillerinde kimi varlıklar, kavramlar en ince ayrıntılarına göre yakın anlamlı sözcüklerle, çeşitli yollarda anlatılabilmektedir. İşte böylece anlam yönünden birbirine eşit olan; yani aynı şeyi anlatmaya yarayan sözcükler gelişmiştir. Bunlara anlamdaş ya da eşanamlı denir (Gencan, 2007, s.566). Bu sözcüklere ak-beyaz, siyah-kara, yaşlı-ihiyar, birey-fert, önce-evvel, halk- ahali, yanıt-cevap sözcükleri örnek gösterilebilir.
- **Eş Sesteş Kelimeler:** Bir dilde anlam ve işlev bakımından farklı, ama aynı ses değerine sahip sözcüklerde vardır, bunlara *eş sesli (eş adlı) sözcükler* adı verilir (Özkan, vd., 2006, s.639). Bu kelimelere örnek olarak kara, yüz, yaş, düş, kaz kelimeleri verilebilir.
- **İkilemeler:** Bir yazıda ya da konuşmada anlatım gücünü kuvvetlendirmek, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla, aynı sözcüklerin,

anlamları birbirine yakın ya da karşıt olan veya sesleri birbirini andıran iki sözcüğün arka arkaya gelerek kullanılmasına ikileme denir (Ergin, 2013, s.377).

BÖLÜM III

3. Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, incelenen eserler, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada görsel materyal ile ara dil kullanılarak ve beden dili-öğretici oyunlar kullanılarak dil öğretimi yapılmıştır. Bu yöntemlerden hangisinin öğrenen açısından daha yararlı olduğunun tespit edilmesi sorunu bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırma yeni öğrenim grubuna yönelik olduğu için ikinci dil öğreniminin en basit seviyesi örneklem olarak belirlenmiştir. Örneklem olarak A1-A2 seviyesinde temel kelimelerin öğrenildiği gruplar seçilmiştir.

Bu sebeple araştırma için temel seviye olan A1-A2 seviyesine yönelik olan kitaplar incelenerek öğrencilerin edinmesi gereken somut, soyut, zıt, eş anlamlı, eş sesteş kelimeler ve ikilemeler tespit edilmiştir. Bu kitaplardaki tespit sürecinde tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi, “genel olarak bir evrenin kendine has özelliklerini anlayabilmek için yürütülen bilimsel araştırma yöntemidir”(Johnson ve Christensen aktaran Metin, 2015:79). Tespit edilen kelimeler ile öğretim materyalleri oluşturulmuştur. A1-A2 seviyesindeki öğrencilerin kelime edinimini ölçmeye yönelik ölçek oluşturulmuştur. Ölçek oluşturulan materyaller A1-A2 seviyesindeki sınıflarda uygulamasından önce ön test olarak yapılmıştır. Yapılan ön testten sonra hazırlanan materyaller ile öğrenim gerçekleştirilmiş sonrasında aynı ölçek son test olarak uygulanmıştır. Bu yöntem deneysel yöntem içerisinde bulunan “Tek grup ön test- son test modeline” girmektedir. Ön test ve son test modeli deneysel müdahale öncesi grubun temel seviyesini ölçmeye yönelik bir ölçek kullanılıp seviyenin ölçüldükten sonra deneysel müdahale sonrası grupta meydana gelen değişimi ölçmek uygulanan ölçek sonrası değişiminin tespit edilmesidir (Metin, 2015, s.50).

3.2.İncelenen Eserler

Bu çalışmada öğrencilerin temel seviyede edinmesi gereken kelimelerin tespit edilmesinde İstanbul DİLMER Yabancılar İçin Türkçe A1- A2 kitabı, Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit-1 ders kitabı, Yedi İklim Türkçe ders kitabının A1-A2 düzeyi kitaplarından oluşmaktadır.

3.3.Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak geliştirilen ölçekte 30 tane çoktan seçmeli soru yer almaktadır. Bu sorular da somut, soyut, eş anlamlı, zıt anlamlı, eş sesleş kelimeler ve ikilemeler olmak üzere 6 kelime grubunun öğrenimine yönelik sorular sorulmuştur.

3.4. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler üç bölüme ayrılarak ön test, son test olarak socratic ve excel programları ile analiz edilmiştir. Başarı seviyeleri ve başarı artış oranları tespit edilmiş grafik ve tablolar şeklinde ifade edilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu kısımda ölçekten elde edilen veriler üç kısım olarak ele alınmıştır. Birinci bölümde öğrencilerin ölçek sorularına verdikleri yanıtlar analiz edilmiştir. İkinci bölümde ise öğrencilerin yanıtları ile uygulanan öğretim yöntemleri ilişkilendirilmiştir. Üçüncü bölümde de grup sonuçlarının doğrudan değerlendirilmesine yer verilmiştir.

4.1.Ön Test ve Son Teste Verilen Cevapların Dağılımı

21 kişiye uygulanan sorular, ön testin ve son testin sonuçları aşağıda verilmektedir. Katılımcıların tamamı sorulara yanıt vermiştir.

Tablo 1: Eş sesteş buluş kelimesi öğrencilerin cevaplama oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 1	A	5	1	% 76.2 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	4	20	
	C	6	0	
	D	7	0	
	Sonuç	%19	%95.2	

Buluş kelimesinin eş sesteşlisini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %19'u doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %95.2 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %76.2'lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler *buluş* kelimesini çoğunlukla “fikir” ve “aramak” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bununda temel sebebi kelimenin “bulmak” fiili ile karşılaştırılması ya da “icat” sözcüğünü bilmedikleri için icada yönelik olarak bildikleri “fikir” kelimesine yönelmeleridir.

Tablo 2:Eş anlamlı ve soyut kelimelerinin cevaplama oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 2	A	4	1	% 42.8 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	6	15	
	C	10	1	
	D	1	4	
	Sonuç	28.6%	71.4%	

Eş anlamlı kelimeleri bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %28.6'sı doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %71.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %42.8'lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler ön testte alışkanlık-doğru sözcüklerini eş anlamlı olarak ilişkilendirmişlerdir. Bununda temel sebebi bildikleri kelimelere yönelmeleridir. Bir diğer bakış açısıyla insanın alışkanlıkları birey açısından doğru olduğu için öğrenciler *alışkanlık* ve *doğru* kavramıyla ilişkilendirmiştir.

Tablo 3: Soyut ve zıt kelimelerin cevaplama oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 3	A	6	4	% 52.4 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	3	0	
	C	5	16	
	D	7	1	
	Sonuç	23.8%	76.2%	

“ciddi, dikkatli, dürüst” kelimelerini zıt anlamını bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %23.8'i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %76.2 oranında doğru cevap verdiği

saptanmıştır. Bu da öğrencilere %52.4'lük bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler ciddi, dikkatli, dürüst kelimelerini çoğunlukla üzgün, dikkatsiz, gerçek ve komik, dinç, sahtekâr sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bunun temel sebeplerinden biri “dikkatli” kelimesinin olumsuzunu “zıt” olarak düşünmüşlerdir. Diğer bir sebep ise “ciddi” kelimesinin zıttını “komik” olarak düşünüp diğer kelimelerin anlamını bilmedikleri için bildikleri şıkka yönelmeleridir.

Tablo 4: Soyut, somut ve zıt kelimelerin cevaplama oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 4	A	7	6	% 51.7 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	6	2	
	C	8	2	
	D	0	11	
	Sonuç	0.0%	51.7%	

“kaliteli, utangaç, tepki” kelimelerinin zıt anlamını bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrenciler doğru cevap verememiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %51.7 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %51.7'lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “kaliteli, utangaç, tepki” kelimelerini çoğunlukla “kalitesiz, arsız, etki ve komik, dinç, sahtekâr” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bununda temel sebeplerinden biri “kaliteli” kelimesinin olumsuzunu “zıt” olarak düşünmüşlerdir. Sorulan soruyla verilen cevap arasında olumlu ya da olumsuz bir bağlantı kurulamadığı için öğrencilerin kavram karmaşasına düşüp soruyu doğru anlamadıkları söylenebilir.

Tablo 5:Eş anlamlı ve soyut kelimelerin cevaplama oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 5	A	6	2	% 57.1 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	8	4	
	C	2	14	
	D	5	1	
	Sonuç	9.5%	66.6%	

Eş anlamlı ve soyut kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %9.5'i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %66.6 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %57.1'lik bir başarı artışının olduğunu göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler eş anlamlı kelimeleri çoğunlukla “cesur-korkak” ve “amatör-karar” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bununda temel sebebi olarak soru eş anlamlı sorulmuştur ancak öğrenciler cevaplarda zıt anlamlı seçeneği cevaplamışlardır. Buradan öğrencilerin soruyu doğru anlamadığı sonucuna varılabilir.

Tablo 6:Eş anlamlı ve soyut kelimelerin cevaplama oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 6	A	5	15	% 47.6 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	5	3	
	C	10	2	
	D	1	1	
	Sonuç	23.8%	71.4%	

Eş anlamlı ve soyut kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %23,.8'i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %71.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %47.6'lik bir başarı artışının olduğunu göstergesidir. Uygulanan karma

yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “alışkanlık” sözcüğünün eş anlamlısı olarak “doğru” ve “yalan” sözcükleriyle ilişkilendirmişlerdir. Bunun temel sebebinde insanların davranışlarını doğru ya da yanlış olarak değerlendirilmesi yatabilir.

Tablo 7:Eş sesteş kelimenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 7	A	7	6	%23.89 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	4	4	
	C	3	8	
	D	7	3	
	Sonuç	14.2%	38.09%	

Eş sesteş saf kelimesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %14.2’sini doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %38.09 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %23.89’luk bir başarı artışının olduğunu göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “saf” kelimesini çoğunlukla “sıra” ve “iyi kalpli” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bunun da temel sebebinde Arapçada da yer alan “saf” kelimesinin “sıra” anlamında kullanılması. Arapçayı bilen öğrencilerin “sıra” anlamında bulunan şıkka yönelmeleridir. Son testte bakıldığında da çoğunlukla “sıra” anlamının işaretlendiği görülmektedir.

Tablo 8:Eş sesteş kelimenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 8	A	7	1	% 33.4 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	6	14	
	C	4	6	
	D	4	0	
	Sonuç	33.3%	66.7%	

Eş sesteş “kara” kelimesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %33.3’ünü doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %66.7 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %33.4’lük bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “kara” kelimesini çoğunlukla “renk” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bunun temel sebebinde kara kelimesini temel anlamda düşünerek renk seçeneğine yönelmeleridir. Son testte bu oran düşmektedir.

Tablo 9: Eş sesteş kelimenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 9	A	7	15	% 38,1 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	4	1	
	C	4	2	
	D	6	4	
	Sonuç	33,3%	71,4%	

Eş sesteş “el” kelimesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %33.3’ünü doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %71.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %38.1’lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “el” kelimesini çoğunlukla “güç” sözcüğüyle ilişkilendirmişlerdir. Öğrencilerin çoğunluğu eş anlamını bilmektedir. Ancak belli bir grup “el” sözcüğünü “güç” kelimesiyle ilişkilendirmiştir. Bunun sebebi fiziksel güçle eller kullandığı için “güç” kavramına yönelmiş olabilirler.

Tablo 10:Eş anlamlı ve soyut kelimenin cevaplama oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 10	A	10	3	% 38.09 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	0	8	
	C	1	5	
	D	10	5	
	Sonuç	0%	38.09%	

Eş anlamlı “devir” kelimesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencileri doğru cevap vermemiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %38.09 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %38.09’luk bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “devir” kelimesini çoğunlukla “para” ve “mevsim” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. “Para” sözcüğünün işaretlenmesinin temel sebeplerinden biri cümle içinde “pahalı” kelimesinin geçmesi öğrencilere “para” sözcüğüne yönlendirmiştir. Buradan da öğrencilerin soruyu doğru okumadığı tespit edilmektedir. Diğer bir sebep ise “mevsim” sözcüğünün zaman dilimi olarak kullanılmasıdır.

Tablo 11: Zıt kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 11	A	0	2	% 38.2 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	9	17	
	C	7	1	
	D	5	1	
	Sonuç	42.8%	81%	

“düzenli, kibar, sinirli” kelimelerinin zıt anlamını bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %42.8’i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %81 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %38.2’lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir.

Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “zıt” kelimelerini çoğunlukla “temiz, iyi, öfkeli ve pis, nazik, kötü” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bununda temel sebebi soruyu doğru anlamlandırmamalıdır. Öğrenciler zıt anlamı sorulduğu soruda eş anlam ya da yakın anlamlı sözcüklere cevap olarak vermişlerdir.

Tablo 12: Soyut, somut ve zıt kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 12	A	2	4	% 28,5 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	6	1	
	C	9	15	
	D	4	2	
	Sonuç	42.9%	71.4%	

“enteresan, sıkıcı, güçlü” kelimelerinin zıt anlamını bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön teste öğrencilerin %42.9’u doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %71.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %28.5’lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler zıt kelimelerini çoğunlukla “farklı, zor, kilolu” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bunun temel sebebi öğrencilerin soruyu yanlış anlamlandırması sonucu b şikkına yönelmeleridir.

Tablo 13: İkilemenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 13	A	3	0	% 46.61 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	6	1	
	C	5	2	
	D	8	18	
	Sonuç	38.09%	85.7%	

“Gıcır gıcır” ikilemesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %38.09’unu doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %85.7 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %46.61’lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “gıcır gıcır” ikilemesini çoğunlukla “pahalı” ve “ucuz” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bunun temel sebebinde cümlede geçen “almak” fiilini “ucuz” ya da “pahalı” olarak ilişkilendirmiş olmalarıdır.

Tablo 14: İkilemenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 14	A	3	5	% 14.3 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	3	0	
	C	11	15	
	D	4	1	
	Sonuç	52.3%	66.6%	

“Sık sık” ikilemesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %52.3’ünü doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %66.6 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %14.3’lük bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “sık sık” ikilemesini çoğunlukla “az” sözcüğüyle ilişkilendirmişlerdir. Bunun temel sebebinde öğrencilerin soruyu yanlış anlamlandırmasıdır.

Tablo 15: Eş anlamlı ve soyut kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 15	A	2	0	% 19 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	3	1	
	C	3	3	
	D	13	17	
	Sonuç	61.9%	80.9%	

Eş anlamlı ve soyut kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %61.9’i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %80.9 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %19’luk bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “heyecan” ve “fikir” kelimelerini çoğunlukla “güven, zeka ve endişe, bilim” sözcükleri ile ilişkilendirmişlerdir. Bununda temel sebebi “fikir” kelimesinden yola çıkarak “zeka” ve “bilim” seçeneklerine yönelmeleridir.

Tablo 16: Somut kelimenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 16	A	1	0	Başarı artışı sağlanamamıştır.
	B	0	0	
	C	20	20	
	D	0	1	
	Sonuç	95,2%	95,2%	

Soyut kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %95,2’si doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %95,2 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Başarı artışı tespit edilmemişken ön test ve son testin sonuçlarının eş değer olduğu görülmektedir.

Öğrenciler ön teste ve son teste yüksek oranda doğru cevaba yönelmiştir. Bu nedenle olumsuz bir değişken söz konusu değildir.

Tablo 17: Soyut kelimelerin cevaplanma oranları

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 17	A	5	2	% 14,3 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	6	4	
	C	9	12	
	D	1	3	
	Sonuç	42,8%	57,1%	

Soyut kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön teste öğrencilerin %42,8'ini doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %57,1 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %14,3'lük bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Fotoğraftaki resimler ile kavramları öğrencilerin ilişkilendirmekte sorun yaşadığı söylenebilir.

Tablo 18: Soyut kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 18	A	8	11	% 13.5 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	5	4	
	C	8	4	
	D	0	2	
	Sonuç	38.09%	52.4%	

Soyut kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön teste öğrencilerin %3.,09'unu doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %52.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere

%13.5'lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrencilerin soruyu anlamakta zorluk yaşadığını söylemek mümkündür. Çünkü “cömert” kavramıyla ilişkili olmayan “fakir” kavramına yönelmişlerdir.

Tablo 19: Soyut kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 19	A	5	1	% 14.3 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	2	3	
	C	1	1	
	D	13	16	
	Sonuç	61.9%	76.2%	

Soyut kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %61.9'unu doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %76.2 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %14.3'lük bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrencilerin çoğunluğu soruyu doğru yanıtlamıştır. Öğrenciler soruyu boş bırakmamak için anlamını bilmediği kelimelere yönelmişlerdir.

Tablo 20: Zıt kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 20	A	3	3	% 28.6 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	6	2	
	C	6	12	
	D	6	4	
	Sonuç	28.5%	57.1%	

Kelimelerinin zıt anlamını bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %28.5'i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %57.1 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %28.6'lık bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler zıt kelimeleri eşleştirmede “tok” ve “bol” sözcüklerini işaretlemişlerdir. Bunun sebeplerinden biri “bol” kelimesini “çok” anlamıyla ilişkilendirmiş olmalarıdır. “Geniş” kelimesinin zıttını “dar” olarak bildikleri için “bol” kelimesinin zıttının olmadığını düşünmüşlerdir. Diğer bir sebep ise “tok” kelimesinin zıttını “aç” olarak ilişkilendirmemişlerdir. “Aç” kelimesini fiil olarak bildikleri için “tok” seçeneğinin zıttının olmadığını düşünmüşlerdir.

Tablo 21: Zıt kelimenin cevaplanma oranı

	Sıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 21	A	10	4	% 38.1 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	3	11	
	C	5	5	
	D	3	1	
	Sonuç	14.3%	52.4%	

“Tatlı” kelimesinin zıt anlamını bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %14.3'ü doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %52.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %38.1'lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “tatlı” kelimesinin zıttını “tuzlu” ve “tatsız” sözcükleriyle ilişkilendirmişlerdir. Bunun sebeplerinden biri –II yapım ekinin öğrenim sürecinden kaynaklanmalıdır. Çünkü öğrenci –II yapım ekini öğrenirken “tatlı” ifadesinin yanı sıra örnek olarak “tuzlu” ifadesini öğrenmektedir. Bu öğrenme sürecinde öğrencilerin çoğunluğu “tatlı” kelimesinin zıttı olarak “tuzlu” olarak

kodlamaktadır. Bu da sorunun yanlış cevaplanmasıdır. Diğer bir sebep ise olumsuz anlamını zıt anlamıyla karıştırmalarıdır.

Tablo 22: Eş sesteş kelimenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 22	A	3	2	% 14.3 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	6	3	
	C	8	11	
	D	4	5	
	Sonuç	38.1%	52.4%	

Eş sesteş kelimesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %38.1'i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %52.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %14.3'lük bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler soruyu yanlış anlayarak eş anlamlısı olan kelimenin sorulduğunu zannetmişlerdir. Bu sebeple “süratli”, “çabuk” kelimesinin eş anlamlı olan “hızlı” kelimesini cevap olarak işaretlemişlerdir.

Tablo 23: Eş anlamlı kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 23	A	4	5	% 23.8 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	5	3	
	C	7	12	
	D	5	1	
	Sonuç	33.3%	57.1%	

Eş anlamlı, soyut ve somut kelimelerini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %33.3'i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %57.1 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %23.8'lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan

karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler eş anlamlı kelimeleri eşleştirmede çoğunlukla “bayağı” ve “mutlu” sözcüklerini işaretlemişlerdir. Bununda sebeplerinden biri “bayağı” ve “mesut” kelimesinin günlük hayatta sık kullanılmamasıdır.

Tablo 24: Eş sesteş kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 24	A	13	12	% 4.8 oranında bir düşüş olmuştur.
	B	2	1	
	C	3	4	
	D	3	4	
	Sonuç	61.9%	57.1%	

“Buluş” kelimesinin eş sesteşlisini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %61.9’u doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %57.1 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %4.8’lik bir başarı düşünün olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumsuz yönde etkilediğini söylemek mümkündür.

Öğrenciler çoğunlukla “aralık” ve “bin” sözcüklerini işaretlemişlerdir. Ön testte bu oran üç iken son testte dörde çıkmıştır. Bunun temel sebebi “aralık” kelimesini “ay”, “bin” kelimesini sayı olarak bilmeleridir.

Tablo 25: Zıt kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 25	A	1	0	% 4.7 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	1	1	
	C	18	19	
	D	1	1	
	Sonuç	85.7%	90.4%	

Zıt kelimeleri bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %85.7’si doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak

gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %90.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %4.7’lik bir başarı artışı olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde etkilediğini söylemek mümkündür.

Grupların çoğunluğu soruyu doğru cevaplamıştır.

Tablo 26:Eş sesteş kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 26	A	3	3	% 28.2 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	4	10	
	C	5	2	
	D	9	6	
	Sonuç	19,4%	47,6%	

Eş sesteş kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %19.4’ü doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %47.6 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %28.2’lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler çoğunlukla “ben” ve “yüz” şıklarına yönelmişlerdir. Bununda temel sebebi öğrencilerin eş sesteş sözcük kavramını tam olarak algılayamaması yatmaktadır. Türk öğrencilerin zorlandığı eş sesteş sözcükleri yabancı öğrenciler yakın sözcükler olarak anlamlandırmaktadır.

Tablo 27:Zıt kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 27	A	3	4	% 23.8 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	10	15	
	C	5	0	
	D	3	2	
	Sonuç	47.6%	71.4%	

Zıt kelimeleri bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %47.6'si doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %71.4 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %23.8'lik bir başarı artışı olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde etkilediğini söylemek mümkündür.

Öğrenci soruda zıttı yoktur ifadesindeki olumsuzluğu ayırt edememiştir. Bu sebeple de yanlış cevaplamıştır.

Tablo 28:Eş anlamlı ve soyut kelimelerin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 28	A	5	17	% 57.2 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	5	4	
	C	7	0	
	D	4	0	
	Sonuç	23.8%	81.0%	

Eş anlamlı ve soyut kelimesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %23.8'i doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %81.0 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %57.2'lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler eş anlamlı “özen” kelimesini çoğunlukla “hızlı” ve “coşku” sözcükleriyle ilişkilendirmişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı “itina” kelimesinin anlamını bilmediği için cümlenin bağlamından hareketle “hızlı” ve “coşkulu” kelimelerine ulaşmışlardır. Bu sebeple de bu kelimeleri cevap olarak vermişlerdir.

Tablo 29:Eş anlamlı kelimenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 29	A	11	4	% 23.8 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	3	5	
	C	7	12	
	D	0	0	
	Sonuç	33.3%	57.1%	

Eş anlamlı alan kelimeyi bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %33.3'ü doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %57.1 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %23.8'lik bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler sorudaki olumsuz ibareyi fark edemeyip olumlu ibare olarak algılamışlardır. Bu sebeple de soruya yanlış cevap vermişlerdir.

Tablo 30: İkilemenin cevaplanma oranı

	Şıklar	Ön Test	Son Test	Sonuç
Soru 30	A	4	13	% 42.9 oranında bir başarı artışı sağlanmıştır.
	B	1	0	
	C	11	6	
	D	5	2	
	Sonuç	19.0%	61.9%	

“Çeşit çeşit” kelimesini bulmaya yönelik sorulan soruya yapılan ön testte öğrencilerin %19.0'ı doğru cevap vermiştir. Çeşitli yöntemler uygulanarak gerçekleştiren karma yöntemle eğitim sonrası uygulanan son teste öğrencilerin aynı soruya %61.9 oranında doğru cevap verdiği saptanmıştır. Bu da öğrencilere %42.9'luk bir başarı artışının olduğunun göstergesidir. Uygulanan karma yöntemin öğrencilerin öğrenmesinde olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler “çeşit” kelimesini çoğunlukla “çok” ve “aynı” sözcüğüyle ilişkilendirmişlerdir. Öğrenciler ders kitaplarında bol bol, sık sık vb. ikilemeleri görmektedir. Bu ikilemeler genellikle cümleye fazlaca anlamı katmaktadır. Bu sebeple öğrenciler bu soruda ikileme görünce “çok” kelimesini cevap olarak işaretlemişlerdir.

4.2.Öğrencilerin Ön Test ve Son Teste Verdikleri Cevaplar ile Öğrencilere Uygulanan Yöntem İlişkisi

Tablo 31:Eş sestesh “buluş” kelimesi grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 1	Ön Test	%0	%14	%43	Görsel grup %100 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%100	%86	%100	
	Başarı Artış Oranı	%100	%72	%57	

Eş sestesh “buluş” kelimesinin öğretiminde *görsel grup* %100'lük başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubunda* %72'lik artış elde edilirken *ara dil* ile öğretiminde başarıda %57'lik bir artış tespit edilmiştir. Ön testte *görsel grup* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. *Ara dil* grubunun başarısı ön testte en yüksek olduğu görülmektedir. Son testte de başarısını %57'lik artışla tam başarıya ulaşmıştır. Buradan hareketle eş sestesh “buluş” kelimesinin görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 32: Eş anlamlı ve soyut “büyü-sihir” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 2	Ön Test	%29	%29	%29	Görsel grup %57 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%86	%71	%57	
	Başarı Artış Oranı	%57	%42	%28	

Eş anlamlı ve soyut “büyü-sihir” kelimelerinin öğretiminde *görsel grup* %57'lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubu* %42'lik artışı elde edilirken *ara dil* öğretiminde başarı da %28'lik bir artış tespit edilmiştir. Ön testte 3 grup doğru soruya eşit şekilde cevap vermiştir. Başarı artış oranına bakıldığında

görsel grup %57'lik bir başarı artışı göstermektedir. Buradan hareketle eş anlamlı ve soyut “büyü-sihir” kelimelerinin görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 33:Zıt anlamlı ve soyut “ciddi, dikkatli, dürüst” kelimelerin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 3	Ön Test	%14	%29	%43	Görsel grup %72 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%86	%71	%71	
	Başarı Artış Oranı	%72	%42	%38	

Zıt anlamlı ve soyut “ciddi-dikkatli-dürüst” kelimelerinin öğretiminde *görsel grup* %72'lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubu* %42'lik artışı elde edilirken *ara dil* öğretiminde başarı da %38'lik bir artış tespit edilmiştir. Bundan hareketle zıt anlamlı ve soyut “ciddi-dikkatli-dürüst” kelimelerinin görsel sunumu ile Ön testte *görsel grup* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. *Ara dil grubunun* başarısı ön testte en yüksekken son testte bu grubun başarısının en düşük grup olduğunu görmekteyiz öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 34: Zıt, soyut ve somut “kaliteli, utangaç, tepki” kelimelerinin grupların cevaplama oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 4	Ön Test	%0	%0	%0	Ara Dil Grubu %71 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%57	%43	%71	
	Başarı Artış Oranı	%57	%43	%71	

Zıt, soyut ve somut “kaliteli, utangaç, tepki” anlamlı kelimelerinin öğretiminde *görsel grup* %57'lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubu* %43'lük artışı elde edilirken *ara dil* öğretiminde başarıda %71'lik bir artış tespit

edilmiştir. Ön testte 3 grup soruyu cevaplayamamıştır. Başarı artış oranına bakıldığında *Ara dil grubu* %71’lik bir başarı artışı göstermektedir. Bundan dolayı zıt, soyut ve somut “kaliteli, utangaç, tepki” kelimelerinin İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 35:Eş anlamı ve soyut “bellek-hafıza” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 5	Ön Test	%14	%0	%14	Ara Dil Grubu%72 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%43	%86	
	Başarı Artış Oranı	%57	%43	%72	

Eş anlamlı ve soyut “bellek-hafıza” kelimelerinin öğretiminde *görsel grup* %57’lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubu* %43’lük artışı elde edilirken *ara dil* öğretiminde başarıda %72’lik bir artış tespit edilmiştir. Ön testte *görsel grup* ve *ara dil grubunun* başarı oranı aynıyken *beden dili ve oyun grubu* en başarısız grup olmuştur. Başarı artış oranına bakıldığında *ara dil grubu* %72’lik bir başarı artışı göstermektedir. Bundan hareketle eş anlamlı ve soyut “bellek-hafıza” kelimelerinin İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 36: Eş anlamlı ve soyut “alışkanlık” kelimesinin grupların cevaplama oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 6	Ön Test	%14	%29	%29	Görsel Grup %72 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%86	%71	%57	
	Başarı Artış Oranı	%72	%42	%28	

Eş anlamlı ve soyut “alışkanlık” kelimesinin öğretiminde *görsel grup* %72’lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubu* %42’lik artışı elde edilirken *ara dil* öğretiminde başarıda %28’lik bir artış tespit edilmiştir. Ön testte

görsel grup en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. *Ara dil grubunun* ve *beden dili ve oyun grubunun* başarısı ön testteki cevaplama oranları eşitken son testte bu grubun başarısı en düşük grup olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayı eş sesteş “buluş” kelimesinin görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 37:Eş sesteş “saf” kelimesinin grupların cevaplama oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 7	Ön Test	%0	%29	%14	Görsel Grup %57 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%57	%29	%29	
	Başarı Artış Oranı	%57	-	%15	

Eş sesteş “saf” kelimesinin öğretiminde *görsel grup* %57’lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubunda* herhangi bir artış olmamışken *ara dil* ile öğretiminde başarıda %15’lik bir artış tespit edilmiştir. Ön testte *görsel grup* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. *Beden dili ve oyun grubunun* başarısı ön testte en yüksekken son testte bu grubun başarısı en düşük grup olduğunu görmekteyiz. Buradan hareketle eş sesteş “buluş” kelimesinin görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 38: Eş sesteş “kara” kelimesinin grupların cevaplama oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 8	Ön Test	%29	%29	%43	Görsel Grup ve Beden Dili Grubu %42 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%71	%57	
	Başarı Artış Oranı	%42	%42	%14	

Eş sesteş “kara” kelimesinin öğretiminde *görsel grup* ve *beden dili ve oyun grubu* %42’lik başarı elde etmiştir. Bu gruplar ön testte ve son testte eşit başarı oranı elde etmiştir. *Ara dil grubunun* başarısı ön testte en yüksekken son testte bu

grubun başarısı en düşük grup olduğunu görmekteyiz. Eş sesteş “kara” kelimesinin öğretiminde görsel ve beden dili kullanılmasının başarı açısından eş değer olduğunu görmekteyiz.

Tablo 39:Eş sesteş “el” kelimesinin grupların cevaplama oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 9	Ön Test	%43	%43	%14	Ara Dil Grubu ve Beden Dili Grubu %43 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%86	%57	
	Başarı Artış Oranı	%38	%43	%43	

Eş sesteş “el” kelimesinin öğretiminde *ara dil grubu* ve *beden dili ve oyun grubu* %43’lük başarı elde etmiştir. Bu gruplar son testte eşit başarı oranı elde etmiştir. Ön testte *görsel grup* ve *beden dili ve oyun grubunun* başarıları eşitken son testte *görsel grup* aynı başarıyı elde edememiştir. Eş sesteş “el” kelimesinin öğretiminde İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ve *beden dili* kullanılmasının başarı açısından eş değer olduğunu görmekteyiz.

Tablo 40: Eş anlamlı ve soyut “devir” kelimesinin grupların cevaplama oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 10	Ön Test	%0	%0	%0	Görsel Grup ve Beden Dili Grubu %43 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%43	%43	%29	
	Başarı Artış Oranı	%43	%43	%29	

Eş anlamlı ve soyut devir kelimesinin öğretiminde *görsel grup* ve *beden dili ve oyun grubu* %43’lük başarı elde etmiştir. Bu gruplar ön testte ve son testte eşit başarı oranı elde etmiştir. Üç grup ön testte soruyu cevaplayamamıştır. Bundan hareketle kara kelimesinin öğretiminde görsel ve beden dili kullanılmasının başarı açısından eş değer olduğunu görmekteyiz.

Tablo 41: Zıt “düzenli, kibar, sınırlı” kelimelerinin grupların cevaplama oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 11	Ön Test	%29	%29	%71	Görsel Grup %71 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%100	%71	%71	
	Başarı Artış Oranı	%71	%42	-	

Zıt “düzenli, kibar ve sınırlı” kelimelerinin öğretiminde *görsel grup* %71’lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubunda* %42’lik artış elde edilirken *ara dil* ile öğretiminde başarıda herhangi bir artış tespit edilememiştir. Bundan hareketle zıt “düzenli, kibar ve sınırlı” kelimelerinin görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 42: Soyut, somut ve zıt “enteresan, sıkıcı ve güçlü” kelimelerin grupların cevaplama oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 12	Ön Test	%14	%43	%71	Görsel Grup %57 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%57	%86	
	Başarı Artış Oranı	%57	%14	%15	

Soyut, somut ve zıt enteresan, sıkıcı ve güçlü kelimelerinin öğretiminde *görsel grup* %57’lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubunda* %14’lik artış elde edilirken *ara dil* ile öğretiminde başarıda %15’lik bir artış tespit edilmiştir. Ön testte *görsel grup* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayı kelimelerin görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 43: İkileme “gıcır gıcır” kelimesinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 13	Ön Test	%29	%71	%14	Ara Dil Grubu %72 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%100	%86	
	Başarı Artış Oranı	%42	%29	%72	

Gıcır gıcır ikilemesinin öğretiminde *görsel grup* %42’lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubu* ön testteki başarı oranı %71’dir. *Beden dili* ile öğretim sonrası yapılan son teste bu başarı %100’e ulaşmıştır. Başarı artışı %29 oranında gözükmemektedir. Ancak bu oranın düşük gözükme sebebi ön teste öğrencilerin soruyu yüksek oranda doğru cevaplamasıdır. Burada odaklanılacak kısım başarının artış oranı değil son teste elde edilen %100’lük başarıdır. Başarı artış oranına bakıldığında *ara dil grubu* %72’lik bir başarı artışı göstermektedir. Bundan dolayı ikilemenin öğretiminde İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 44: “sık sık” ikilemesinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 14	Ön Test	%86	%43	%29	Beden Dili Grubu ve Ara Dil Grubu %28 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%71	%57	
	Başarı Artış Oranı	%-15	%28	28%	

Sık sık ikilemesinin öğretiminde *ara dil grubu* ve *beden dili ve oyun grubu* %28’lik başarı elde etmiştir. Bu gruplar son testte eşit başarı oranı elde etmiştir. Ön testte *görsel grubun* başarı oranı en yüksekken son testte başarı oranını düşürmüştür. İkilemenin öğretiminde İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ve *beden dili* kullanılmasının başarı açısından eş değer olduğunu görmekteyiz.

Tablo 45: Eş anlamlı ve soyut “heyecan ve fikir” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 15	Ön Test	%86	%57	%43	Ara Dil Grubu%28 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%86	%86	%71	
	Başarı Oranı	-	%29	%28	

Eş anlamlı ve soyut “heyecan-fikir” kelimelerinin öğretiminde *ara dil* %38’lik başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubu* %29’luk artışı elde edilirken *görsel grubun* başarı oranında değişme olmamıştır. Buradan hareketle eş anlamlı, soyut “heyecan ve fikir” kelimelerinin İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 46: Somut “güçlü” kelimesinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 16	Ön Test	%86	%100	%100	Görsel Grup %14 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%100	%86	%100	
	Başarı Artış Oranı	%14	%-14	-	

Somut “güçlü” kelimesinin öğretiminde *görsel grup* %14’lük başarı elde etmiştir. İki grubun öğrencileri de ön testte %100’lük başarı gösterirken *görsel grubun* öğrencileri %86’lik bir başarı sergilemişlerdir. Bu başarı seviyesini *görsel grubu* %14 artırarak %100 yaparken *beden dili grubu* %-14 oranında başarıyı düşürmüştür. *Ara dili* kullanılan grup ise ön teste ki başarısını da son teste sürdürmüştür. Burada dikkat çeken durum ise *beden dili* ile öğretim yapan öğrencilerin başarısındaki düşüştür.

Tablo 47: Soyut “yorgun, neşeli, şaşkın, utangaç” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 17	Ön Test	%43	%0	%86	Beden Dili ve Oyun Grubu %48 bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%43	%57	
	Başarı Artış Oranı	%28	%43	%-29	

Soyut “yorgun, neşeli, şaşkın, utangaç” kelimelerinin öğretiminde *beden dili ve oyun grubu* %43'lük başarı elde etmiştir. Ön testte *beden dili ve oyun grubu* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. *Görsel grup* başarısını %28 artırırken *ara dil grubunun* başarısında %-29 oranında düşüş görülmektedir. Soyut kelimelerin öğretiminde *beden dili* kullanılması ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 48: Soyut kelimenin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 18	Ön Test	%43	%29	%43	Beden Dili ve Oyun Grubu %42 oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%43	%71	%57	
	Başarı oranı	-	%42	%-14	

Soyut “cömert” kelimesinin öğretiminde görsel grubun başarısında değişim görülmemektedir. *Beden dili ve oyun grubu* başarısını %42 artırırken *ara dil grubunun* başarısında %-14 oranında düşme görülmektedir. Soyut kelimenin öğretiminde *beden dili* kullanılması ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 49: Soyut kelimenin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 19	Ön Test	%29	%71	%86	Beden Dili ve Oyun Grubu%29 oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%43	%100	%86	
	Başarı oranı	%14	%29	-	

Soyut “genç” kelimesinin öğretiminde *ara dil grubunun* başarısında değişim görülmezken *görsel grup* başarısını %14 oranında artırdığı görülmektedir. *Beden dili ve oyun grubu* ön testteki başarı oranı %71’dir. *Beden dili* ile öğretim sonrası yapılan son teste bu başarı %100’e ulaşmıştır. Başarı artışı %29 oranında gözükmemektedir. Soyut kelimenin öğretiminde *beden dili* kullanılması ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 50: Zıt “sıradan, bol, sosyal, tok, ağır” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 20	Ön Test	%14	%29	%43	Görsel Grup%57oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%29	%71	
	Başarı Artış Oranı	%57	-	%28	

Zıt kelimelerinin öğretiminde *görsel grup* %57’lik başarı elde etmiştir. *Ara dil grubunda* %28’lik artış elde edilirken *beden dili grubunda* başarıda herhangi bir artış tespit edilememiştir. Bundan dolayı zıt “düzenli, kibar ve sinirli” kelimelerinin görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 51: Zıt “tatlı” kelimesinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 21	Ön Test	%14	%29	%0	Ara Dil Grubu %57 oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%43	%57	%57	
	Başarı Artış Oranı	%26	%28	%57	

Zıt “tatlı” kelimesinin öğretiminde *görsel grup* %26’lık başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubu* %28’lik artışı elde edilirken *ara dil* öğretiminde başarı da %57’lik bir artış tespit edilmiştir. Ön testte *ara dil grubu* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. Buradan hareketle “tatlı” kelimesinin İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 52:Eş sesteş “ocak” kelimesinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 22	Ön Test	%0	%43	%71	Görsel Grup%57oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%57	%71	%29	
	Başarı Artış Oranı	%57	%28	%-42	

Es sesteş “ocak” kelimesinin öğretiminde *beden dili grubu* %28’lik başarı göstermiştir. Ön testte en başarılı grup *ara dil* grubuyken son testte başarısını %-42 oranında düşürmüştür. Burada dikkat çeken durum ise *ara dil* ile öğretim yapan öğrencilerin başarısındaki düşüştür. Diğer taraftan ön testte *görsel grup* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayı “birey, bayağı, pinti, mutlu, yıl” kelimelerinin öğretiminde görsel sunu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 53: Eş anlamlı, soyut ve somut “birey, bayağı, pinti, mutlu, yıl” kelimelerin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 23	Ön Test	%14	%43	%43	Görsel Grup 57% oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%71	%43	%57	
	Başarı Artış Oranı	%57	-	%14	

Eş anlamlı, soyut ve somut “birey, bayağı, pinti, mutlu, yıl” kelimelerinin öğretiminde *görsel grup* %57’lik başarı elde etmiştir. *Ara dil grubunda* %14’lük artış elde edilirken *beden dili grubunda* başarıda herhangi bir artış tespit edilememiştir. Buradan hareketle “birey, bayağı, pinti, mutlu, yıl” kelimelerinin öğretiminde görsel sunu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 54: Eş sesleş “aralık” kelimesinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 24	Ön Test	%43	%43	%86	Görsel Grup 14% oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%57	%43	%71	
	Başarı Artış oranı	%14	-	%-15	

Es sesleş “aralık” kelimesinin öğretiminde *görsel grup* %14’lük başarı göstermiştir. Ön testte en başarılı grup *ara dil grubu*yken son testte başarısını %-15 oranında düşürmüştür. *Beden dili grubunda* başarıda herhangi bir artış tespit edilememiştir. Buradan hareketle *aralık* kelimesinin öğretiminde görsel sunu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 55: Zıt “dar, yumuşak, yavaş” kelimelerin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 25	Ön Test	%86	%71	%100	Beden Dili ve Oyun Grubu %15 oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%100	%86	%86	
	Başarı Artış Oranı	%14	%15	%-14	

Zıt “dar, yumuşak ve yavaş” kelimesinin öğretiminde *beden dili ve oyun grubu* %15’lik başarı elde etmiştir. *Görsel grubun* öğrencileri ön testte %86’lık bir başarı sergilemişlerdir. Bu başarı seviyesini %14 artırarak %100 yaparken *ara dil grubu* %-14 oranında başarıyı düşürmüştür. Burada dikkat çeken durum ise *aradil* ile öğretim yapan öğrencilerin başarısındaki düşüştür.

Tablo 56: Eş sesteş “bin, yüz, ben” kelimelerinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 26	Ön Test	%29	%29	%0	Ara Dil Grubu %29 oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%57	%57	%29	
	Başarı Artış Oranı	%28	%28	%29	

Eş sesteş “bin, yüz ve ben” kelimelerin öğretiminde *görsel grup* ve *beden dili grubu* ön testte ve son testte eş değer başarı göstermişlerdir. İki grup %28’lik başarı elde ederken *ara dil* öğretiminde başarıda %29’luk bir artış tespit edilmiştir. Ön testte *ara dil grubu* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. Buradan hareketle “tatlı” kelimesinin İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 57: Zıt “yaşlı, ucuz, şişman” kelimelerin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 27	Ön Test	%29	%57	%57	Beden Dili ve Oyun Grubu43% oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%43	%100	%71	
	Başarı Artış Oranı	%14	%43	%14	

Zıt “yaşlı, ucuz, şişman” kelimelerin öğretiminde *beden dili ve oyun grubu* ön testteki başarı oranı %57’dir. *Beden dili* ile öğretim sonrası yapılan son testte bu başarı %100’e ulaşmıştır. Başarı artışı %43 oranında gözükmektedir. *Görsel grup* ve *ara dil grubunun* başarılarının eş değer olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayı zıt kelimelerin *beden dili* kullanılması ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 58:Eş anlamlı “özen” kelimesinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 28	Ön Test	%14	%29	%29	Görsel Grup %72 oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%86	%71	%86	
	Başarı Artış oranı	%72	%42	%57	

Eş anlamlı “özen” kelimesinin öğretiminde ön testte *beden dili ve ara dil grubunun* başarılarının eş değer olduğu görülmektedir. *Beden dili* başarısını %42’lik oranında artırırken *ara dil grubu* %57’lik bir başarı sergilemiştir. Ön testte *görsel grup* en başarısız olmasına rağmen son testle en başarılı grup olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayı eş anlamlı “özen” kelimesinin görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 59: Eş anlamlı “alan” kelimesinin grupların cevaplanma oranı

		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 29	Ön Test	%14	%43	%43	Görsel Grup ve Ara Dil Grubu %43 oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%57	%29	%86	
	Başarı Artış Oranı	%43	%-14	%43	

Eş anlamlı “alan” kelimesinin öğretiminde *beden dili ve oyun grubu* başarısında %-14 oranında düşüş görülmektedir. *Görsel grup* ve *ara dil grubunun* başarı artış oranı %43’tür. Eş anlamlı kelimenin öğretiminde İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ve görsel sunu kullanılmasının başarı açısından eş değer olduğunu görmekteyiz.

Tablo 60: “çalış çalış” ikilemesinin grupların cevaplanma oranı

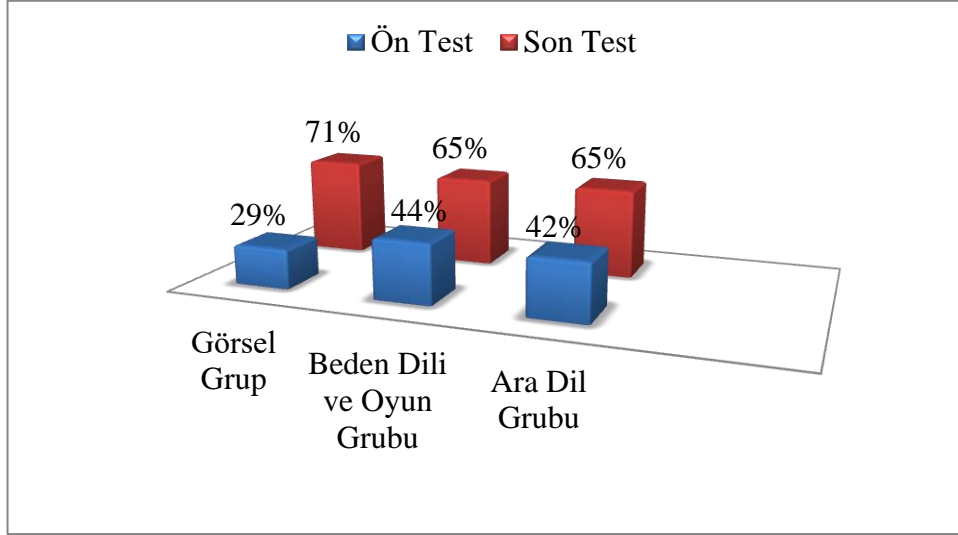
		Görsel Grup	Beden Dili ve Oyun Grubu	Ara Dil Grubu	Sonuç
Soru 30	Ön Test	%29	%29	%0	Görsel Grup %71 oranında bir başarı göstermiştir.
	Son Test	%100	%57	%29	
	Başarı Artış Oranı	%71	%28	%29	

“Çalış çalış” ikilemesinin öğretiminde *görsel grup* %100’lük başarı elde etmiştir. *Beden dili ve oyun grubunda* %28’lik artış elde edilirken *ara dil* ile öğretimde başarıda %29’luk bir artış tespit edilmiştir. Bundan hareketle eş ikileminin öğretiminde görsel sunumu ile öğretimin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

4.3.Grup Sonuçların Genel Değerlendirmesi

Bu başlık altında grupların ön test ve son test sonuçlarına ait grafik sunulmuş ve bu sonuçların genel değerlendirilmesi yapılmıştır.

Yukarıdaki grafiğe göre ön testte *beden dili ve oyun grubu* ile *ara dil grubu* birbirine yakın sonuçlar elde etmiştir. *Görsel grubun* sonucunun ise bu iki gruba göre daha düşük olduğu gözlemlenmiştir. Ön test-son test başarı oranları arasındaki farkın *görsel grupta* %42, *beden dili ve oyun grubunda* %21 ve *ara dil grubunda* ise %23 oranında olduğu görülmektedir.

Kelime öğretiminde resimler, gerçek nesnelere, video, bilgisayar, resimli kitaplar, televizyon, öğretim materyalleri, z kitap ve akıllı tahta kullanımı gibi görsel teknikler ile öğrencilerin sözcükleri daha iyi öğrendiği görülmüştür. Görsel hafızaya hitap ettiği düşünüldüğünde bu tekniklerle sözcüklerin hatırlanmasının daha kolay olduğu tespit edilmiştir. Özellikle temel seviyede soyut kavramların somutlaştırmasında kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Kelime öğretiminde görsel kullanımın önemli bir kaynak oluşturduğu belirlenmiştir. Ancak görsel uyaranlar öğretilmek istenilen kelimeleri doğru bir şekilde yansıtmalıdır. Kelime ile görsel bütünlük sağlamalıdır.

Araştırmacıların kendileri haricinde başka bir dile hâkim olmaları Türkçe kelime öğretiminde de kolaylık sağlamaktadır. Bu araştırmanın sonucuna göre

ikinci bir dilin öğretiminde başka dillerin varlığı da önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Öğrencilere uygulanan çalışmada ön test ve son test sonuçlarına bakıldığında son testte öğrencilerin ön teste göre %23'lük bir başarı artışı sağlandığı gözlemlenmektedir. Bu başarının artışındaki temel sebep öğrencilerin Türkçe öğrenimi sırasında bildiği bir dilden destek alarak öğretim yapması öğrencilerin öğrendiklerini önceden bildiği gramer yapısına hâkim olduğu dil ile özdeşim kurmasına ortam hazırlamaktadır. Bu da öğrencinin daha kalıcı ve etkili öğrenmesini sağlamaktadır.

Öğrenciler yapılan uygulamada *beden dili* ve *oyun grubuna* yapılan ön teste göre son testte %21 oranında daha başarılıdır. Bunun temel sebebi ise öğrencilere kelime öğretimi yapılırken öğretmenin beden dili, jest ve mimikleri etkili bir şekilde kullanarak anlatımı tiyatral bir gösteriye benzetmesi öğrencilerin daha etkili öğrenmesine ortam sağlamaktadır. Öğrencilerin etkili öğrenmesinde gözlemledikleri *beden dili* hareketlerini günlük hayatta kendilerinin de kullanması bu öğrenimleri pekiştirmektedir.

Çalışmada kullanılan görsel yöntem, beden dili kullanımı ve ara dil kullanımı yöntemlerinden elde edilen başarı oranlarına bakıldığında görsel anlatım yöntemi diğer yöntemlere göre daha başarılıdır. Bunun temel sebebi olarak görsel hafızanın etkili kullanılmasıyla öğrenmenin daha kalıcı hale getirildiği söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde yabancılara Türkçe öğretiminde soyut kavram, sesteseş, ikilemeler ve zıt anlamlı kelimelerin görsel, ara dil, beden dili ve oyun yöntemlerinin uygulanmasıyla ortaya çıkan bulgulara yönelik sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Çalışmada eş sesteseş kelimelerin eş anlamlı kelimeler ile karıştırıldığı tespit edilmiştir. Türk öğrenciler için eş sesteseş kelimeler zor iken yabancı uyruklu öğrencilerin bu konuda zorlanması olağan bir durumdur. Bazı öğrenciler kavramları kodlama yolu ile öğrendikleri için her iki kavramda da eş sözcüklerinin yer alması öğrencilerin bu kavramları karıştırmasına sebep olduğunu söylemek mümkündür.

Bulgulardan hareketle öğrencilerin ikileme kavramının güçlendirme görevine fazlasıyla odaklandıklarını söylemek mümkündür. Çünkü öğrenciler ikileme sorularını genellikle çok ve fazla anlamına gelen cevaplara işaretleyerek cevaplamışlardır. Öğrencilerin yanlış kodlama sonucu odaktan uzaklaşamayarak genelleme yaptığını söyleyebiliriz. İkilemelerin kullanımında ise İngilizce karşılıkları bulunan kelime kartları ile öğretim diğer öğretme yöntemlerinden öğrencilerin öğrenmesinde daha etkili olmuştur.

Yabancı öğrenciler kendi ana dillerinde kullandıkları kelime ve kavramları Türkçe içerisinde gördüğünde kendi dillerindeki anlamlarından hareketle öğrenme gerçekleştirmektedir. Bazen bu öğrenme olumlu sonuçlar doğururken bazen de olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Örnek verecek olursak bulgular kısmında yer alan “saf” kelimesini Arapça bilen öğrenciler cami içerisinde yer alan sıra anlamında düşünüp cevaplamışlardır. Bu da öğrencilerin kendi ana dillerinde olan kelimeleri Türkçede görseller bile anlamsal olarak ana dilleri ile bağdaştırarak öğrenme gerçekleştirdiğinin bir göstergesidir.

Uygulamaya katılan öğrencilerin genel olarak odaklanma problemi yaşadığını söylemek mümkündür. Çünkü öğrenciler eş anlamlı ve zıt anlamlı sorularında genellikle soruların zıttına yönelik cevaplama yapmışlardır.

Kelime öğretimine yönelik yapılan uygulama her yöntemin öğrencilerin kelime öğrenimine olumlu yönde katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Özellikle görsel

sunu yöntemi diğer yöntemler olan ara dili, beden dili ve oyun yöntemlerine göre daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bunun temelinde öğrencilere görsel, işitsel olarak etki etmesinin yanı sıra kavramları zihinlerinde somutlamaların da yardım etmesi de vardır.

ÖNERİLER

Çalışmanın sonuçlarından yola çıkarak verilen öneriler şunlardır:

- Ders öğretimi esnasında öğrencilere öğretimde daha çok görsel kullanılması öğrencilerin dersi daha etkili öğrenmesine ortam hazırlamaktadır. Bu sebeple derslerde görsel kullanımı artırılmalıdır.
- İkilemelerin öğretiminde öğrencileri daha iyi anlamlandırması için kendi dillerindeki karşılıklarını bulmaları önem arz etmektedir. Bu sebeple ikileme öğretiminde ara dil kullanımı öğrencilerin konuyu kavramasında önemli bir yöntemdir.
- Eş sesleş ve eş anlamlı kelimelerin öğretiminde kavramların farklı olduğu vurgulanıp farklı örnekler ile öğrencilerin aralarındaki farklılığı kavramasına yardımcı olunmalıdır.
- Eş sesleş kelimelerin öğretiminde görsel kullanımı yapılmalıdır. Çünkü görsel kullanımı ile öğrenci kelimenin diğer anlamlarını görerek daha kolay kavramı kavramasına ortam hazırlamaktadır.
- Beden dili ve oyun yöntemi derslerde yer verilmesi gereken bir yöntemdir. Çünkü öğrenciler oyun ortamında kendilerini rahat hissedip stressiz bir öğrenme gerçekleştirmektedir. Ayrıca öğrenciler bu öğrenmeleri yaparak yaşayarak gerçekleştirdikleri için öğrenmeler birden fazla duyu organına hitap etmektedir. Bu da daha kalıcı öğrenmeler oluşmasına ortam hazırlamaktadır.
- Kelime öğretimi esnasında öğrencilerin bir kelimenin kendi dilinde var olduğunu belirttiğinde bu kelimenin o dildeki kullanımı ile Türkçedeki kullanımı üzerinde durulmalıdır. Aynı kullanım varsa pekiştirilmiş olur. Farklı kullanım var ise ayrımın üzerinde durulmuş olur.

KAYNAKÇA

1. Bildiriler, Kitaplar, Makaleler ve Tezler

Arslan, M., Aşılıoğlu, B., ve Savaş, B., Öğretim İlke ve Yöntemleri Anı yayıncılık, Ankara, 2012.

Aytan, T. ve Ayhan, N. H., “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Dijital Ortamlarda Öğretimi” *Original Research/ Özgün Araştırma*, S.3, 2018, ss.3-37.

Barın, E., “Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi” *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XIII, 2003, ss. 311-316.

Barın, E., “Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler” *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enst.*,S.1, 2004, ss. 19-30.

Barın, E., “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metodoloji” *III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, 2010, 12-16.

Çetinkaya, E., *Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Unsurlar: Yedi İklim Türkçe Örneği*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2018.

Dolunay, S. K., “Dil Bilgisi Öğretimi” Güzel A. ve Karatay H. (Ed.), *Türkçe Öğretimi El Kitabı*, Pegem Akademi, Ankara, 2014, ss. 381-412.

Ergin, M., “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Türkçe Dışı Yabancı Dil Kullanımı”, *Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı "Balkanlarda Türkçe"*, Cilt 2, Tiran/Arnavutluk, UDEK. 2013, ss. 239-245.

- Ersoy, S., *Türkçe Öğrenen Yabancıların Yazılı Anlatım Yanlıklarının Dilbilgisi Açısından Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1997.
- Gedik, D., *Yabancılara Türkçe Öğretimi (Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER Örneği)*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bolu, 2009.
- GEncan, T. N., *Dil Bilgisi*, Tek Ağaç Yayınları, Ankara, 2007.
- Güneş, F., “Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamaları” *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.15, 2011, ss.123-146.
- Güneş, F., *Türkçe Öğretimi Yaklaşım ve Modeller*, Pegem Akademi, Ankara, 2016.
- Gürbüz, N. E., *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Çoklu Ortam Materyali Olarak Geliştirilen Zenginleştirilmiş Kitabın Öğrenme Üzerine Etkileri*, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2018.
- Karakuş, O., *Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinlerde Değer Aktarımı Referanslarının Yeri*, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Hatay, 2018.
- Kaya, S., *TÖMER'de Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan İngilizce ve Türkçe Kitaplarının Geçmiş Zaman Öğretiminin Genel Öğretim İlkeleri Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2011.
- Kayasandık, E., *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Öğretim Yöntemlerinin İncelenmesi*, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2018.

Korkmaz, Z., *Gramer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara, 2008.

Özaltun, H., *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sesli Metinlerin Dinlenilebilirlik Açısından Tamamlanması ve Sınıflandırılması*, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Malatya, 2018.

Selinker, L., *Rediscovering Interlanguage*, Longman Group UK Ltd., London, 1992.

Şen, Ü., *Yabancılara Türkçe Öğretimi.*, Pegem Akademi, Ankara, 2019.

Özkan, M., Tören, H., ve Esin, O., *Yüksek Öğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2006.

Puren, P. C., “L'evolution Historique Des Approches En Didactique Des Langues- Cultures ou Comment Faire L'unité Des <Unités Didactiques>”, *Congres Annuel de l'Association pour la Diffusion de l'Allemand en France (ADEAF)*, École Supérieure de Commerce de Clermont-Ferrand, France, 2004.

Sülükçü, Y., *Yabancılara Türkçe Öğretiminde (Temel Seviye A1) Bilgisayar Destekli Materyal Geliştirme ve Bunun Öğrenci Başarısına Etkisi*, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2011.

Yıldız, E., *Yabancılara Türkçe Öğretimi Dersinde Türkçe Öğretmen Adaylarının Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi*, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat, 2018.

2. İnternet Kaynakları

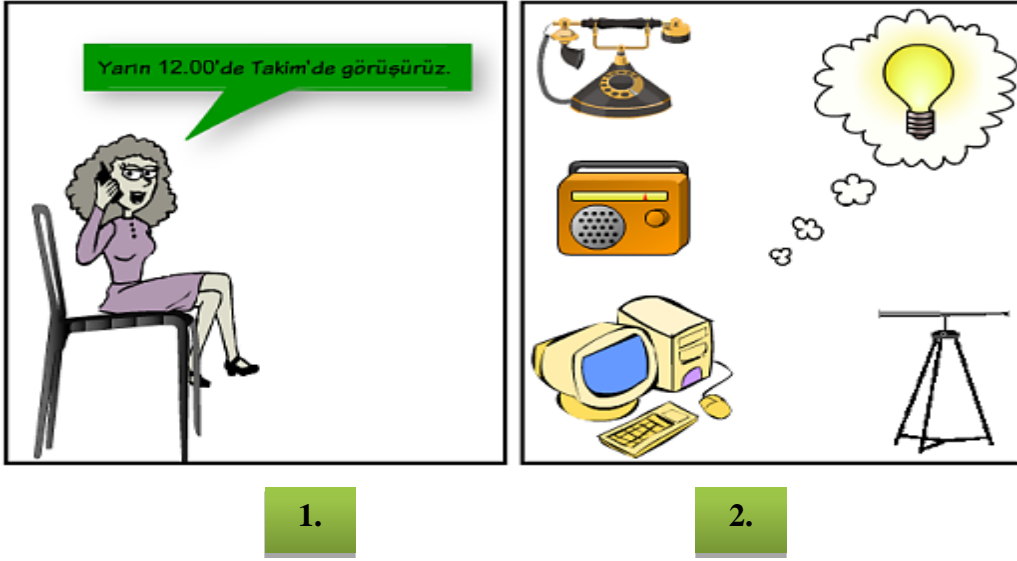
Avrupa Konseyi. Avrupa Dil Pasaportu.
[<http://www.amerikankultur.org.tr/avrupa-dil-pasaportu/>]
(Erişim Tarihi: 03.04. 2019).

EKLER

EK 1: ÖN TEST VE SON TEST ÖLÇEĞİ

Adı:
Soyadı:
Ülke:
Yaş:

KELİME TESTİ

1-“buluş” kelimesi 2.resimde hangi anlamda kullanılmıştır?

- a) buluşmak
- b) icat
- c) aramak
- d) fikir

2-Aşağıdaki kelimelerin hangisi aynı anlamdadır?

- a) alımlı-kötü
- b) büyü-sihir

- c) alışkanlık-doğru
- d) kurnaz-neşeli

3-“ciddi, dikkatli, dürüst” kelimelerin zıttı aşağıdakilerden hangisindedir?

- a) komik-dinç-sahtekar
- b) mutlu-dalgın-doğru
- c) şakacı-dalgın-sahtekar
- d) üzgün-dikkatsiz-gerçek

4-“kaliteli, utangaç, tepki” kelimelerin zıttı aşağıdakilerden hangisindedir?

- a) kalitesiz, arsız, etki
- b) güçlü, sosyal, genel
- c) yararlı-üzgün-özel
- d) adi-arsız-etki

5-Aşağıdaki kelimelerin hangisi aynı anlamdadır?

- a) amatör-karar
- b) cesur-korkak
- c) hafıza-bellek
- d) yargı-şart

6-“İyi ve kötü alışkanlığınız nedir?” cümlesinde altı çizili kelimenin eş anlamlısı hangisidir?

- a) huy
- a) yalan
- b) doğru
- c) güç

7- “Bu saf su dağın eteklerinden geliyor.” cümlesinde saf kelimesi hangi anlamdadır?

- a) sıra
- b) deli
- c) katkısız
- d) iyi kalpli

8- “Kara haber tez duyulur.” atasözündeki kara hangi anlamdadır?

- a) renk
- b) kötü
- c) toprak parçası
- d) iyi

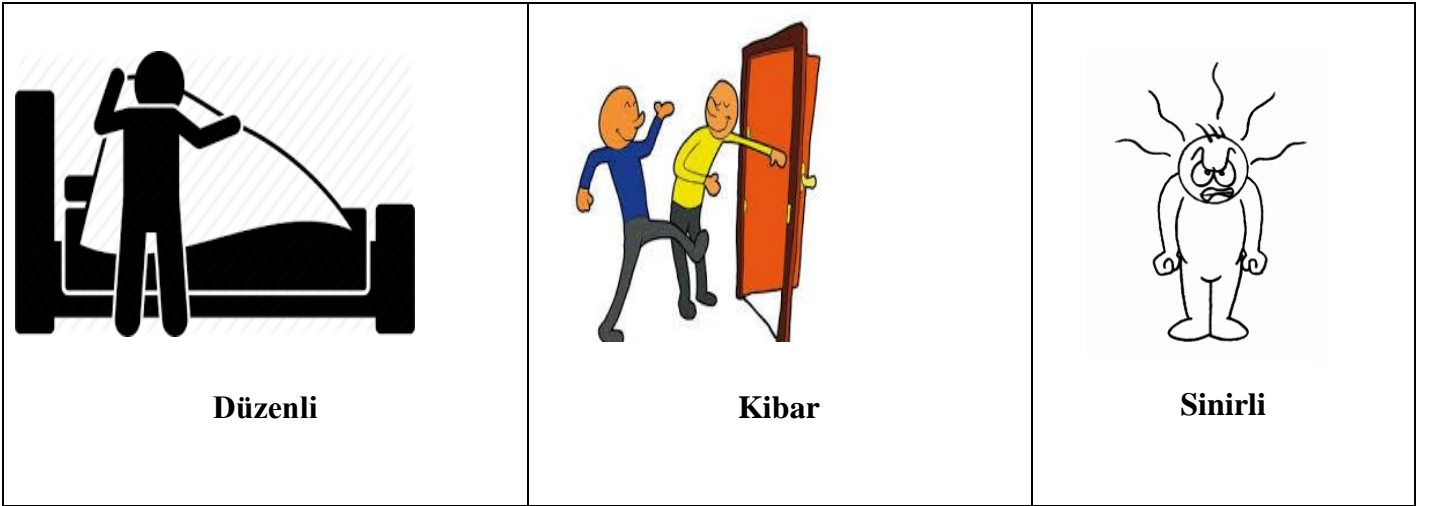
9- “El seni hiç düşünmez.” cümlesinde el hangi anlamdadır?

- a) yabancı
- b) başarı
- c) organ
- d) güç

10- “Bu devirde her şey çok pahalı.” cümlesindeki devir kelimesi hangi anlamdadır?

- a) para
- b) çağ
- c) alan
- d) mevsim

11- Resimdeki kelimelerin zıttı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) titiz, cömert, kızgın
- b) dağınık, kaba, sakin
- c) temiz, iyi, öfkeli
- d) pis, nazik, kötü

12- “ enteresan, sıkıcı, güçlü “kelimelerin zıttı aşağıdakilerden hangisindedir?

- a) ilginç, kötü, güçsüz
- b) farklı, zor, kilolu
- c) sıradan, eğlenceli, zayıf
- d) değişik, tuhaf, güçsüz

13- “Ali gıcır gıcır araba almış.” cümlesinde gıcır gıcır hangi anlamdadır?

- a) kötü
- b) pahalı
- c) ucuz
- d) yeni

14-“ Ali sık sık seyahat ediyor.” cümlesindeki sık sık kelimesi hangi anlamdadır?

- a) az
- b) nadiren
- c) çok
- d) hep

15-Resimdeki kelimelerin hangisi aynı anlamdadır?

- a) sabır, saygı
- b) endişe, bilim
- c) güven, zeka
- d) coşku, düşünce

16-Resimdeki karakter nasıl biridir?

- a) yaşlı
- b) akıllı
- c) güçlü
- d) zayıf

17-Resimlere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) yorgun
- b) neşeli
- c) utangaç
- d) şaşkın

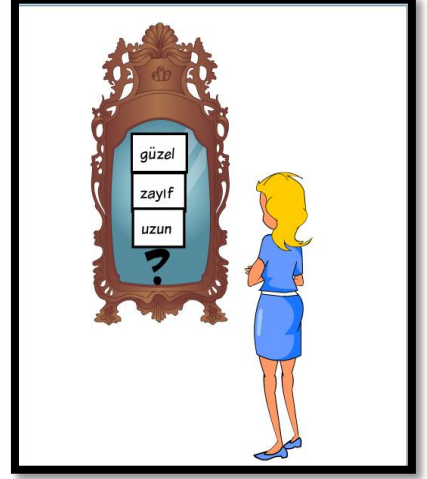
18-Cümledeki boşluğa uygun seçeneği işaretleyiniz.

- a) cömert
- b) cimri
- c) fakir
- d) cesur

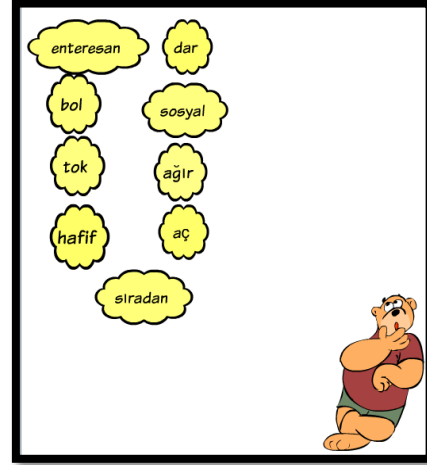
19-Aynada soru işaretiyle gösterilen yere hangisi gelir?

- a) kaba
- b) yaratıcı
- c) sinirli
- d) genç

20-Yandaki zıt sözcükleri eşleştirdiğimizde hangisi dışarıda kalır?

- a) sıradan
- b) tok
- c) sosyal
- d) bol

21-“ Yemekten sonra tatlı yedik.” cümlesinde altı çizili sözcüğün zıt anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) tuzlu
- b) acı
- c) tatsız
- d) taze

22- Yazılışları aynı anlamları farklı olan kelime aşağıdakilerden hangisidir?

- a) kapalı
- b) hızlı

- c) ocak
- d) soğuk

23-Aşağıdaki sözcüklerden hangisi aynı anlamıyla verilmemiştir?

birey-yıl -sıradan-cimri-mesut
pinti -bayağı-mutlu-kişi

- a) birey
- b) bayağı
- c) yıl
- d) mutlu

24-Aşağıdakilerden hangisi yazılışları aynı anlamları farklı olan kelimelerden değildir?

- a) kötü
- b) at
- c) aralık
- d) bin

1-	Hızlı	4-	Yavaş
2-	Sert	5-	Dar
3-	Geniş	6-	Yumuşak

25-Tabloda verilen zıt anlamlı kelimelerin eşleştirilmesi hangi şıkta doğrudur?

- a) 1-6, 2-4, 3-5
- b) 1-5, 2-3, 4-6
- c) 1-4, 2-6, 3-5
- d) 1-3, 4-5, 6-2

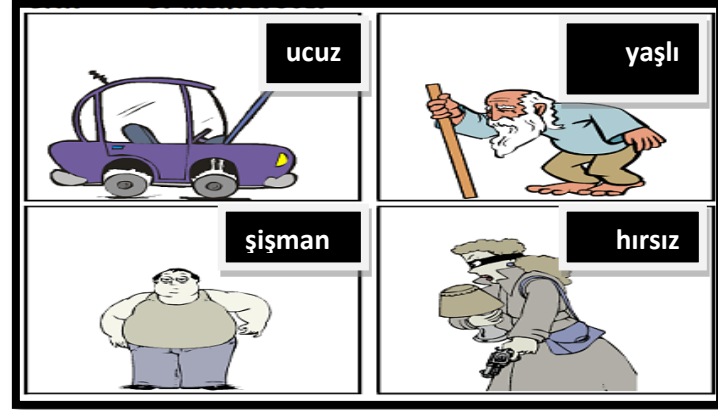
- 1-çay   2.ben
3-yüz   4.söz

26-Yukarıdaki kelimelerden hangisinde yazılışları aynı anlamları farklı olan kelimelerden değildir?

- a) 1
b) 4
c) 3
d) 2

27- Görseldeki hangi kelimenin zıttı yoktur?

- a) ucuz
b) hırsız
c) yaşlı
d) şişman

28- “Hafta sonu ödevini özenle hazırladı.” aşağıdakilerden hangisi altı çizili kelimenin anlamıyla aynı anlamdadır?

- a) itina
b) çok
c) hızlı
d) coşku

29- “Bu alanda malzeme bırakmayın.” aşağıdakilerden hangisi altı çizili kelimenin anlamıyla aynı anlamda değildir?

- a) yer
b) meydan
c) daire
d) saha

30- “Merve’nin çeşit çeşit ayakkabısı var.” cümlesinde çeşit çeşit hangi anlamdadır?

- a) tür
- b) az
- c) çok
- d) aynı

EK 2: Kelime Kartları

Beden dili ve oyun grubuna kelime kartları ile anlatım gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan kelimeleri kartları grubun öğrencilerine dağıtılmıştır. Bir kutunun içine kelimeleri koyup rastgele bir tanesi seçilmiştir. Seçilen kelime hangi öğrencinin kartında varsa kelimenin üzerini kapatılmıştır. Öğretmen tarafından kelime ile ilgili

şart	sık sık	büyü	hafıza
1- KELİME KARTI Merve Yüce	alımlı	gıcır gıcır	alışkanlık
amatör	zayıf	at	kurnaz

gerekli açıklamalar yapılmıştır. Kelimeler sadece sözel ve beden dilini kullanarak anlatılmıştır. Geleneksel anlatım yöntemi böylelikle oyunlaştırılmıştır.

devir	alan	endişe	cömert
2- KELİME KARTI Merve Yüce	aralık		birey

heyecan	utangaç	yorgun	cimri
----------------	----------------	---------------	--------------

yıl	şişman	kara	ocak
3- KELİME KARTI Merve Yüce	şaşkın	özen	
sıradan	mutlu	yüz	çeşit

el	bellek	sinirli	tuhaf
4- KELİME KARTI Merve Yüce	kibar	saf	kötü
bin	düzenli	enteresan	hırsız

ciddi	utangaç	Dürüst	doğru
5- KELİME KARTI Merve Yüce	bol	mutlu	sıkıcı
ucuz	dikkatli	Düşünce	güçlü

tepki	yorgun	Cesur	Sinirli
6- KELİME KARTI Merve Yüce	alan	düzenli	Hafif
genel	sık sık	Cimri	Kibar

tok	sıcak	çeşit çeşit	tath
7- KELİME KARTI Merve Yüce	çay	sert	geniş
enteresan	ben	Sosyal	hızlı

EK 3: Görsel Materyaller

Kelime öğretimi slayt üzerinden anlatılmıştır. Her kelimenin görsel resmi ya da grafik değiştirme biçiminde olan resimler kullanılarak anlatım gerçekleştirilmiştir. Resimleri oluştururken web 2 araçlarından olan Toondoo programı kullanılmıştır.

HEYECAN/COŞKU

DÜŞÜNCE/FİKİR

AMATÖR/ACEMİ

Herkes bilmez patenle kaymak için paten kullanmaz.

ÖFKELİ/KIZGIN/SINIRLI

Kızgın bir insanın elini tutamaz.

KİBAR/NAZİK

Herkes kibar değildir.

ENTERESAN/İLGİNÇ

Bu ev ilginç değil midir?

DÜRÜST

SAHTEKAR/DÜZENBAZ

DOĞRU

YANLIŞ

MUTLU

ÜZGÜN

KALİTELİ

ADİ

ENTERESAN

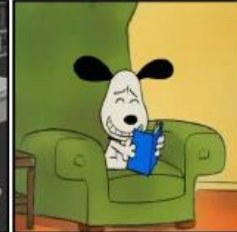
SIRADAN

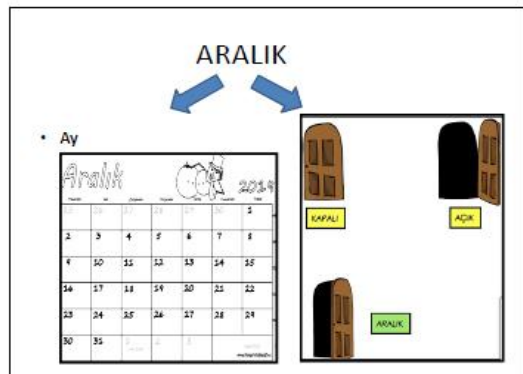
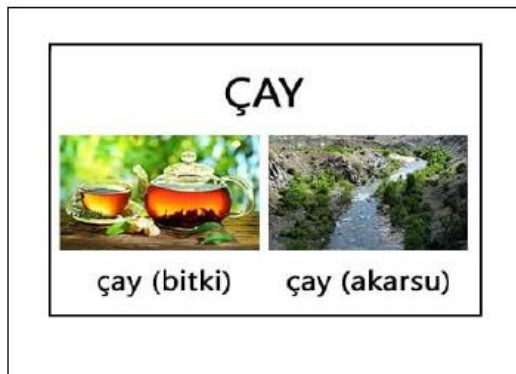
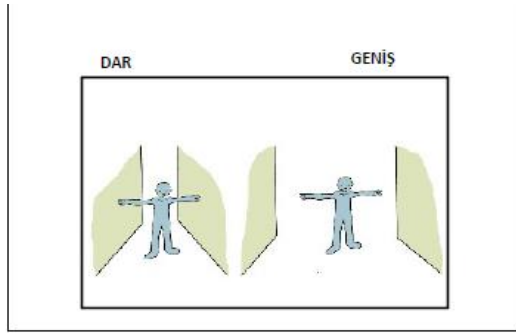
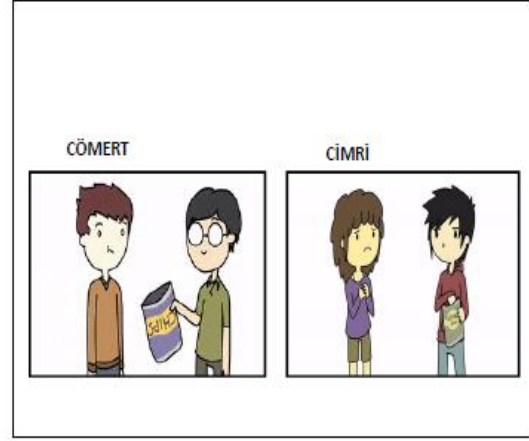
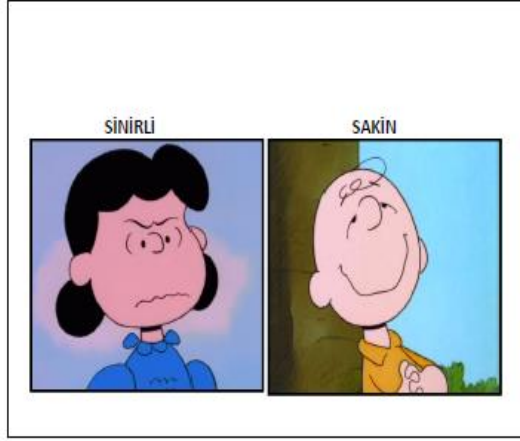
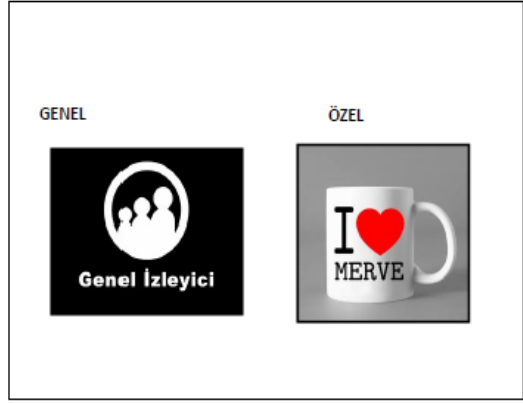
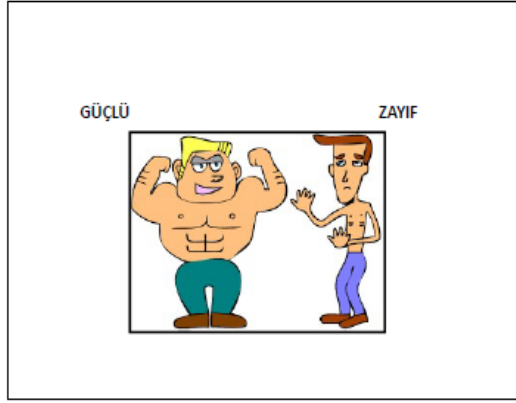

SIKICI

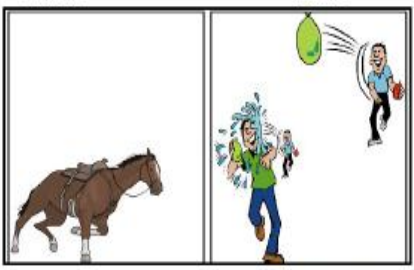
EĞLENCELİ

AT

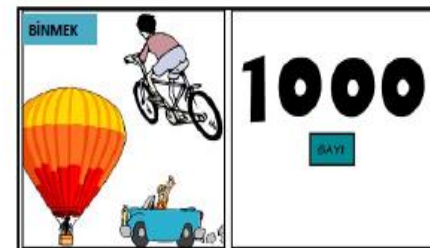
Hayvan   Atmak

Aziz topu Ebubekir'in yüzüne attı.

BİN

BİNMEK   1000
SAYI

KARA

RENK   KÖTÜ, SIKINTILI, UĞURSUZ

TOPRAK PARÇASI

BULUŞ

Fil.
Ali ve Ayşe ilk kez kafede **buluştular.**   icat

BEN

Kişi eki   Yüzdeki leke.

OCAK

İKİLEMELER

- Anlatımı güçlendirmek için aynı sözcüğün tekrar edilmesine ikileme denir.

ÇEŞİT ÇEŞİT

Çeşit çeşit çantalarım var.

SIK SIK

Sık sık sinemaya giderim.

GICIR GICIR

Arabanın camı gıcır gıcır olmuş.

Temiz

Paralar gıcır gıcırdı.

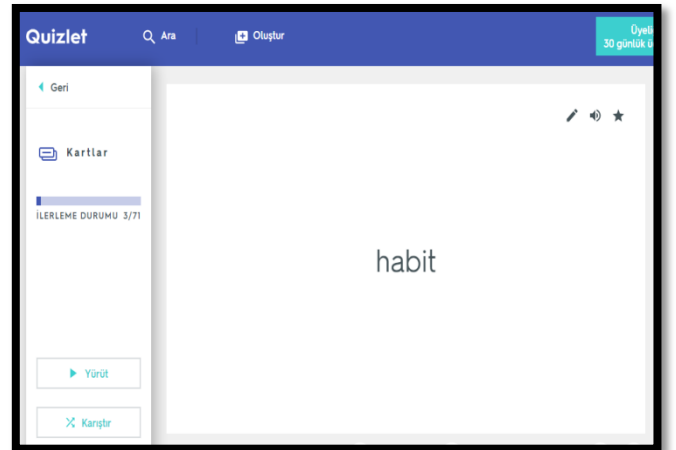
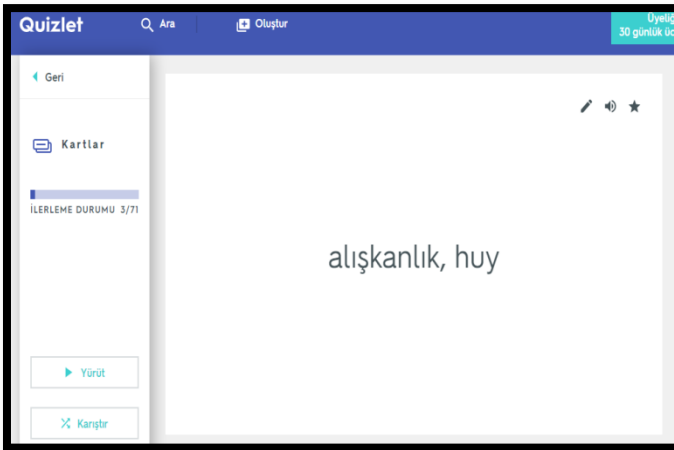
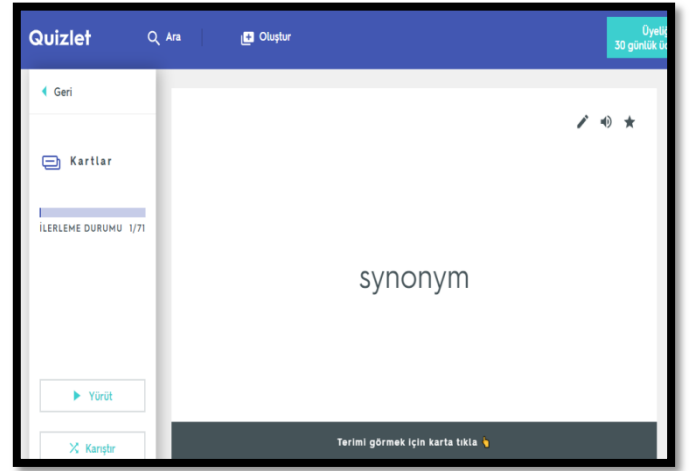
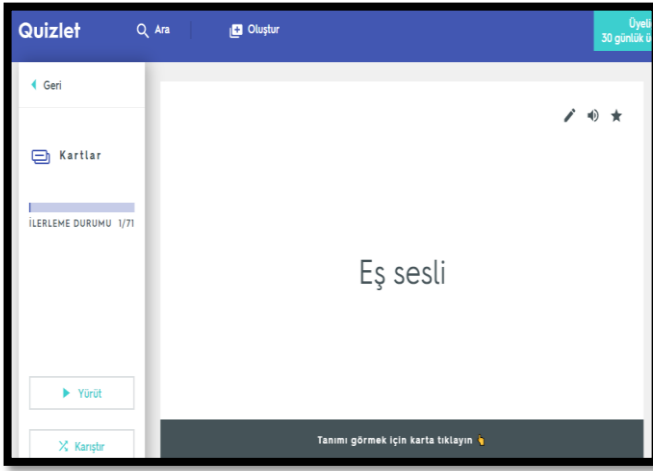

Yeni

EK 4: BİLGİ KARTLARI

Teknolojik tabanlı olan Quizlet isimli uygulamayı kullanarak Türkçe kelimenin ara dildeki karşılığı verilerek öğretim gerçekleştirilmiştir. Bu elektronik kartların üzerine tıklandığında kelimenin hem telaffuzu hem de ara dildeki karşılığı bulunmaktadır.

Quizlet Üyelik 30 günlük ücretsiz

Geride Geri

Kartlar

İLERLEME DURUMU 27/71

opposite words

Yürüt

Quizlet Üyelik 30 günlük ücretsiz

Geride Geri

Kartlar

İLERLEME DURUMU 27/71

zıt kelimeler

Yürüt

Quizlet Üyelik 30 günlük ücretsiz

Geride Geri

Kartlar

İLERLEME DURUMU 28/71

serious x funny

Yürüt

Karıştır

Quizlet Üyelik 30 günlük ücretsiz

Geride Geri

Kartlar

İLERLEME DURUMU 28/71

ciddi x şakacı

Yürüt

Karıştır

Quizlet Üyelik 30 günlük ücretsiz

Geride Geri

Kartlar

İLERLEME DURUMU 54/71

homonymous

Terimi görmek için karta tıkla

Yürüt

Karıştır

Quizlet Üyelik 30 günlük ücretsiz

Geride Geri

Kartlar

İLERLEME DURUMU 54/71

eş sesteş

Tanımı görmek için karta tıklayın

Yürüt

Karıştır

Quizlet Ara Oluştur Üye 30 günlük ücretsiz

Geri Kartlar İLERLEME DURUMU 55/71

buluş:
1.anlam= İcat
2.anlam=Fiil. (buluşmak)

Yürüt

Quizlet Ara Oluştur Üye 30 günlük ücretsiz

Geri Kartlar İLERLEME DURUMU 55/71

1.invention 2. to meet

Yürüt

Quizlet Ara Oluştur Üye 30 günlük ücretsiz

Geri Kartlar İLERLEME DURUMU 66/71

hendiadys

Yürüt Karıştır

Quizlet Ara Oluştur Üye 30 günlük ücretsiz

Geri Kartlar İLERLEME DURUMU 66/71

ikilemeler

Yürüt Karıştır

Quizlet Ara Oluştur Üye 30 günlük ücretsiz

Geri Kartlar İLERLEME DURUMU 67/71

various

Yürüt

Quizlet Ara Oluştur Üye 30 günlük ücretsiz

Geri Kartlar İLERLEME DURUMU 67/71

çeşit çeşit

Yürüt

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	Merve YÜCE
Doğum Yeri – Tarihi	Ordu /11.08.1988
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Başkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Ankara/Türkiye
Yüksek Lisans	Ordu Üniversitesi Fen Edb. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	Ankara 75. Yıl Anadolu Lisesi (Öğretmenlik)
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü (Ordu) (2013-2016) İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER (2017-...) Dimitrie Cantemir Christian University (Kasım-Aralık 2018)
İletişim	
E-Posta Adresi	merveyuce1@aydin.edu.tr
Telefon	0538 529 55 98
Tarih 20/05/2019	